ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता

पद पाठः (वाक्य सहित)

द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः

Notes:

- Please refer to the book "TS Kandam 1" and "TS 1.1 pada paadam with Vaakyam" for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Version Notes:

This is now the current Version 0.3 dated October 31, 2022.

- 1. This replaces the earlier version 0.2 dated Aug 31, 2020.
- 2. This version has been updated with the errors found and reported till Oct 31, 2022.
- 3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done whereever applicable.
- 4. In this Compilation the Samita Vaakyams have been suitably aligned, synchronised and refurbished in line with "Pada Paatam".

Earlier Versions

1st	Version Number	0.0 dated 30th June 2019
2nd	Version Number	0.1 dated 31st May 2020
3rd	Version Number	0.2 dated 31st Aug 2020

Cc	nte	ents

		300	<u>·</u>			$\Delta \Phi$
2 कृष्ण	यजुर्वेदीय	तात्तराय	साहता	पद	पाठ	ाद्वताय

काण्डं 4

2.6 द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्ररुनः - अवशिष्टकर्माभिधानं4

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः हिरिःओं

2 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठे द्वितीयं काण्डं

2.6 द्वितीयकाण्डे षष्टः प्रश्नः - अवशिष्टकर्माभिधानं

प्राची विस्ति स्विधो यजित वस्ति स्विधो यजित स्वाची विस्ति स्विधो यजित वस्ति स्विधो यजित वस्ति स्विधो यजित वर्षे व

TS 2.6.1.1 - Padam

स्मिध् इति सं – इधः । यजिति । वसन्तम् । एव । ऋतूनाम् । अवेति । रुन्धे । तनूनपातिमिति तनू – नपातम् । यजिति । ग्रीष्मम् । एव । अवेति । रुन्धे । इडः । यजिति । वर्षाः । एव । अवेति ।

रुन्धे । बर्.हिः । यजित । शरदम् । एव । अवेति । रुन्धे । स्वाहाकारमितिं स्वाहा – कारम् । यजति । हेमन्तम् । एव । अवेति । रुन्धे । तस्मात् । स्वाहाकृता इति स्वाहा—कृताः । हेमन्न् । पशवः । अवेति । सीदन्ति । समिध इति सं – इधः । यजति । उषसः । एव । देवतानाम् । अवेति । रुन्धे । तनूनपातमिति तनू – नपातम् । यजति । यज्ञम् । एव । अवेति । रुन्धे । 1 (50) **TS 2.6.1.2** इडो यजित पशूनेवावं रुन्धे बर्.हिर्यजिति प्रजामेवावं रुन्धे समानयत उपभृतस्तेजो वा आज्यं प्रजा बर्.हिः प्रजास्वेव तेजो दधाति स्वाहाकारं यजित वाचमेवाव रुन्धे दश सं पद्यन्ते दशाक्षरा विराडन्नं विराड् विराजैवानाद्यमव रुन्धे समिधो यजत्यस्मिन्नेव लोके प्रति तिष्ठति तनूनपातं यजित – [] 2 **TS 2.6.1.2 - Padam** इडः । यजति । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । बर्.हिः । यजति । प्रजामिति प्र – जाम् । एव । अवेति । रुन्धे । समानयत इति सं – आनयते । उपभृत इत्युप – भृतः । तेजः । वै । आज्यम् ।

प्रजा इति प्र – जाः । बर्.हिः । प्रजास्विति प्र – जासुं । एव ।

तेजः । द्धाति । स्वाहाकारमिति स्वाहा–कारम् । यजति । वाचम् ।

एव । अवेति । रुन्धे । दश । समिति । पद्यन्ते । दशाक्षरेति

दश – अक्षरा । विराडिति वि – राट् । अन्नम् । विराडिति

वि – राट् । विराजेति वि – राजा । एव । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् ।

अवेति । रुन्धे । समिध् इति सं – इधः । यजति । अस्मिन्न् । एव ।

लोके । प्रतीति । तिष्ठति । तनूनपातमिति तनू – नपातम् ।

यजति । 2 (50)

TS 2.6.1.3

यज्ञ एवान्तरिक्षे प्रति तिष्ठतीडो यजित प्रशुष्ट्रोव प्रति तिष्ठति

बर्.हिर्यजिति य एव देवयानाः पन्थानस्तेष्ट्रोव प्रति तिष्ठति स्वाहाकारं
यजित सुवर्ग एव लोके प्रति तिष्ठत्येतावन्तो वै देवलोकास्तेष्ट्रोव
यथापूर्वं प्रति तिष्ठति देवासुरा एषु लोकेष्वस्पर्द्धन्त ते देवाः
प्रयाजै–रेभ्यो लोकेभ्यो ऽसुरान् प्राणुदन्त तत् प्रयाजानां – [] 3

TS 2.6.1.3 - Padam

यज्ञे । एव । अन्तरिक्षे । प्रतिति । तिष्ठति । इडः । यजित । प्रशुषु ।

एव । प्रतिति । तिष्ठति । बर्.हिः । यजित । ये । एव । देवयाना इति

देव – यानाः । पन्थानः । तेषु । एव । प्रतिति । तिष्ठति ।

स्वाहाकारिमिति स्वाहा – कारम् । यजित । सुवर्ग इति सुवः – गे ।

एव । लोके । प्रतिति । तिष्ठति । एतावन्तः । वै । देवलोका इति

देव – लोकाः । तेषु । एव । यथापूर्वमिति यथा – पूर्वम् । प्रतिति ।

तिष्ठति । देवासुरा इति देव–असुराः । एषु । लोकेषु । अस्पर्द्धन्त ।

ते । देवाः । प्रयाजैरिति प्र–याजैः । एभ्यः । लोकेभ्यः । असुरान् ।

प्रति । अनुदन्त । तत् । प्रयाजानामिति प्र – याजानाम् । 3 (50)

TS 2.6.1.4

प्रयाजत्वं वस्यैवं विदुषः प्रयाजा इज्यन्ते प्रैभ्यो लोकेभ्यो भातृव्यान्नुदते ऽभिक्रामं जुहोत्यभिजित्यै यो वै प्रयाजानां मिथुनं वैद प्र प्रजया पशुभि र्मिथुनै र्जायते समिधो बह्वीरिव यजति नियुनं तदिडो बह्वीरिव यजति बर्.हि-रेकमिव मिथुनं तदेतद्-वै प्रयाजानां मिथुनं य एवं वेद प्र – [] 4

TS 2.6.1.4 - Padam प्रयाजत्वमिति प्रयाज – त्वम् । यस्य । एवम् । विदुषः । प्रयाजा इति प्र–याजाः । इज्यन्ते । प्रेति । एभ्यः । लोकेभ्यः । भ्रातृव्यान् । नुदते । अभिक्राममित्यभि – क्रामम् । जुहोति । अभिजित्या इत्यभि – जित्यै । यः । वै । प्रयाजानामिति प्र – याजानाम् । मिथुनम् । वेद । प्रेति । प्रजयेति प्र – जया । पशुभिरिति पशु – भिः । मिथुनैः । जायते । समिध इति सं – इधः । बह्वीः । इव । यजित । तनूनपातिमिति तनू – नपातम् । एकम् । इव । मिथुनम् । तत् । इडः । बह्वीः । इव । यजित । बर्.हिः । एकम् । इव । मिथुनम् । तत् । एतत् । वै । प्रयाजानामिति प्र – याजानाम् । मिथुनम् । यः । एवम् । वेद । प्रेति । 4 (50) TS 2.6.1.5 प्रजयां पशुभिं र्मिथुनै जीयते देवानां वा अनिष्टा देवता आसन्नथासुरा यज्ञ-मजिघा एसन् ते देवा गायत्रीं ँव्यौहन् पञ्चाक्षराणि प्राचीनानि त्रीणि प्रतीचीनानि ततो वर्म यज्ञायाभवद्दर्म

यजमानाय यत् प्रयाजानूयाजा इज्यन्ते वर्मैव तद्यज्ञाय क्रियते वर्म यजमानाय भ्रातृव्याभिभूत्यै तस्माद्-वरूथं पुरस्ताद्-वर्.षीयः पश्चाद्धसीयो देवा वै पुरा रक्षोभ्य - [] 5 TS 2.6.1.5 - Padam प्रजयेति प्र – जया । पशुभिरिति पशु – भिः । मिथुनैः । जायते । देवानाम् । वै । अनिष्टाः । देवताः । आसन्न् । अथ । असुराः । यज्ञम् । अजिघा एसन्न् । ते । देवाः । गायत्रीम् । वीति । औहन्न् । पञ्च । अक्षराणि । प्राचीनानि । त्रीणि । प्रतीचीनानि । ततः । वर्म । यज्ञाय । अभवत् । वर्म । यजमानाय । यत् । प्रयाजानूयाजा इति प्रयाज – अनूयाजाः । इज्यन्ते । वर्म । एव । । । । । । तत्। यज्ञाय। क्रियते। वर्म। यजमानाय। भ्रातृव्याभिभूत्या इति भातृव्य – अभिभूत्यै । तस्मात् । वरूथम् । पुरस्तात् । वर्.षीयः । पश्चात् । ह्रसीयः । देवाः । वै । पुरा । रक्षोभ्य इति रक्षः-भ्यः । 5 (50)

TS 2.6.1.6 इति स्वाहाकारेण प्रयाजेषु यज्ञ ए स स्थाप्यमपश्यन् त स स्वांहाकारेण प्रयाजेषु समस्थापयन् वि वा एतद्-यज्ञं छिन्दन्ति यथ् स्वाहाकारेण प्रयाजेषु स स्थापयन्ति प्रयाजानिष्ट्वा हवी स्थिभ घारयति यज्ञस्य सन्तत्या अथो हविरेवाकरथो यथापूर्वमुपैति पिता वै प्रयाजाः प्रजा उनूयाजा यत् प्रयाजानिष्ट्वा हवी ७ष्यभिघारयति पितैव तत् पुत्रेण साधारणं – [] 6 TS 2.6.1.6 - Padam इति । स्वाहाकारेणेति स्वाहा – कारेण । प्रयाजेष्विति प्र – याजेषु । यज्ञम् । स७स्थाप्यमिति सं – स्थाप्यम् । अपश्यन्न् । तम् । स्वाहाकारेणेति स्वाहा – कारेण । प्रयाजेष्विति प्र – याजेषु । समिति । अस्थापयन्न् । वीति । वै । एतत् । यज्ञम् । छिन्दन्ति । यत् । स्वाहाकारेणेति स्वाहा – कारेणं । प्रयाजेष्विति प्र– याजेषु । स ७ स्थापयन्तीति सं – स्थापयन्ति । प्रयाजानिति प्र – याजान् । इष्ट्वा । हवी एषि । अभीति । घारयति । यज्ञस्य । सन्तत्या इति सं – तत्यै । अथो इति । हविः । एव । अकः । अथो इति ।

यथापूर्वमिति यथा – पूर्वम् । उपेति । एति । पिता । वै ।
प्रयाजा इति प्र – याजाः । प्रजेति प्र – जा ।
अनूयाजा इत्यनु – याजाः । यत् । प्रयाजानिति प्र – याजान् ।
इष्ट्वा । ह्वी ्षि । अभिघारयतीत्यभि – घारयति । पिता । एव ।
तत् । पुत्रेण । साधारणम् । 6 (50)

TS 2.6.1.7

कुरुते तस्मादाहुर्यश्चैवं वैद यश्च न कथा पुत्रस्य केवलं विश्व साधारणं पितुरित्यस्कन्नमेव तद्—यत् प्रयाजेष्विष्टेषु स्कन्दित गायन्त्र्येव तेन गर्भं धत्ते सा प्रजां प्रशून्. यजमानाय प्र जनयति ॥ 7

TS 2.6.1.7 - Padam

प्रजामिति प्र – जाम् । पशून् । यजमानाय । प्रेति । जनयति ॥ ७ (३५) (यजित यज्ञामेवाव रुन्धे – तनूनपातं यजित – प्रयाजाना – मेवं वैद प्र – रक्षोभ्यः – साधारणं – पञ्चत्रिङ्शच्च) (A1) **TS 2.6.2.1** चक्षुषी वा एते यज्ञस्य यदाज्यभागौ यदाज्यभागौ यजति चक्षुषी एव तद्-यज्ञस्य प्रति दधाति पूर्वार्द्धे जुहोति तस्मात् पूर्वार्द्धे चक्षुषी प्रबाहुग्-जुहोति तस्मात् प्रबाहुक् चक्षुषी देवलोकं वा अग्निना यजमानो ऽनु पश्यति पितृलोक ् सोमेनोत्तरार्द्धे उग्नये जुहोति दक्षिणार्द्धे सोमायैवमिव हीमौ लोकावनयो र्लोकयोरनुख्यात्यै राजानौ वा एतौ देवतानां - [] 8 TS 2.6.2.1 - Padam चक्षुषी इति । वै । एते इति । यज्ञस्य । यत् । अाज्यभागावित्याज्यं – भागौ । यत् । आज्यभागावित्याज्यं–भागौ । यजिति । चक्षुषी इति । एव । तत् । यज्ञस्य । प्रतीति । दधाति । पूर्वार्द्ध इति पूर्व - अर्द्धे । जुहोति । तस्मात् । पूर्वार्द्ध इति पूर्व - अर्द्धे । चक्षुषी इति । प्रबाहुगिति प्र - बाहुक् । जुहोति ।

तस्मात् । प्रबाहुगिति प्र – बाहुक् । चक्षुषी इति । देवलोकमिति देव – लोकम् । वै । अग्निना । यजमानः । अन्विति । प्रयित । प्रितृलोकमिति पितृ–लोकम् । सोमेन । उत्तरार्द्ध इत्युत्तर–अर्द्धे । अग्नये । जुहोति । दक्षिणार्द्ध इति दक्षिण–अर्द्धे । सोमाय । एवम् । इव । हि । इमौ । लोकौ । अनयोः । लोकयोः । अनुख्यात्या इत्यनु – ख्यात्यै । राजानौ । वै । एतौ । देवतानाम् । 8 (50)

TS 2.6.2.2

यद्ग्नीषोमावन्त्तरा देवता इज्येते देवतानां विधृत्ये तस्माद्-राज्ञा

मनुष्या विधृता ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं तद्-यज्ञे यजमानः कुरुते

येनान्यतोदतश्च पुशून् दाधारोभयतोदत्-श्चेत्यृच-मनूच्याऽऽज्यभागस्य

जुषाणेन यजित तेनान्यतोदतो दाधारर्चमनूच्य हिवष

ऋचा यजित तेनोभयतोदतो दाधार मूर्द्धन्वती पुरोनुवाक्या भवित

मूर्द्धानमेवैन ए समानानां करोति – [] 9

TS 2.6.2.2 - Padam

यत् । अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । अन्तरा । देवताः । इज्येते इति । देवतानाम् । विधृत्या इति वि – धृत्यै । तस्मात् । राज्ञा । मनुष्याः । विधृता इति वि – धृताः । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । किम् । तत् । यज्ञे । यजमानः । कुरुते । येन । अन्यतोदत इत्यन्यतः – दतः । च । पशून् । दाधारं । उभयतोदत । । ॥ । । । इत्युभयतः – दतः । च । इति । ऋचम् । अनूच्येत्यनु – उच्य । आज्यभागस्येत्याज्यं – भागस्य । जुषाणेनं । यजति । तेनं । अन्यतोदत इत्यन्यतः – दतः । दाधार । ऋचम् । अनुच्येत्यनु – उच्य । हविषः । ऋचा । यजति । तेन । उभयतोदत इत्युभयतः – दतः । दाधार । मूर्द्धन्वतीति मूर्द्धन्न् – वती । पुरोनुवाक्येति पुरः-अनुवाक्या । भवति । मूर्द्धानम् । एव । एनम् । समानानाम् । करोति । 9 (50)

TS 2.6.2.3

नियुत्वत्या यजित भ्रातृव्यस्यैव पशून् नि युवते केशिन एह दार्भ्यं केशी सात्यकामिरुवाच सप्तपदां ते शक्वरी श्री यज्ञे

प्रयोक्तासे यस्यै वीर्येण प्र जातान् भ्रातृव्यात्रुदते प्रति जनिष्यमाणान्.

यस्यै वीर्येणोभयो लॉकयो र्ज्योति र्धत्ते यस्यै वीर्येण

पूर्वार्द्धेनान्ड्वान् भुनिक जघनार्द्धेन धेनुरिति पुरस्ताल्लक्ष्मा

पुर्रानुवाक्या भवति जातानेव भ्रातृव्यान् प्र णुदत

उपरिष्टाल्लक्ष्मा – [] 10

TS 2.6.2.3 - Padam

नियुत्वत्येति नि – युत्वत्या । यजित । भ्रातृव्यस्य । एव । पुशून् ।
नीति । युवते । केशिनम् । ह । दार्भ्यम् । केशी ।
सात्यकामिरिति सात्य – कामिः । उवाच । सप्तपदामिति
सप्त – पदाम् । ते । शक्वरीम् । श्वः । युज्ञे । प्रयोक्तास् इति
प्र–योक्तासे । यस्यै । वीर्येण । प्रेति । जातान् । भ्रातृव्यान् । नुदते ।
प्रतीति । जनिष्यमाणान् । यस्यै । वीर्येण । पूर्वाद्धेनेति पूर्व – अर्द्धेन ।
अनड्वान् । भुनिक्ते । जघनार्द्धेनेति जघन – अर्द्धेन । धेनुः ।

इति । पुरस्ताल्लक्ष्मेति पुरस्तात् – लक्ष्मा । पुरोनुवाक्येति पुरः – अनुवाक्या । भवति । जातान् । एव । भ्रातृव्यान् । प्रेति । नुदते । उपरिष्टाल्लक्ष्मेत्युपरिष्टात् – लक्ष्मा । 10 (50) TS 2.6.2.4 । । । । । । । । याज्या जनिष्यमाणानेव प्रति नुदते पुरस्ताल्लक्ष्मा पुरोनुवाक्या भवत्यस्मिन्नेव लोके ज्योतिर्धत्त उपरिष्टाल्लक्ष्मा याज्या उमुष्मिन्नेव लोके ज्योतिर्द्धते ज्योतिष्मन्तावस्मा इमौ लोकौ भवतो य एवं वैद ॥ ॥ । पुरस्ताल्लक्ष्मा पुरोनुवाक्या भवति तस्मात् पूर्वार्द्धेनानड्वान् । । । । । । भुनक्त्युपरिष्टाल्लक्ष्मा याज्या तस्माज्जघनार्द्धेन धेनुर्य एवं वेद भुङ्क . एनमेतौ वज्र आज्यं ँवज्र आज्यभागौ – [] 11 **TS 2.6.2.4 - Padam** याज्या । जनिष्यमाणान् । एव । प्रतीति । नुदते । पुरस्ताल्लक्ष्मेति पुरस्तात् – लक्ष्मा । पुरोनुवाक्येति पुरः – अनुवाक्या । भवति । अस्मिन्न् । एव । लोके । ज्योतिः । धत्ते । । ॥ । उपरिष्टाल्लक्ष्मेत्युपरिष्टात् – लक्ष्मा । याज्या । अमुष्मिन्न् । एव । लोके । ज्योतिः । धत्ते । ज्योतिष्मन्तौ । अस्मै । इमौ । लोकौ ।

भवतः । यः । एवम् । वेदं । पुरस्तां ल्लक्ष्मेति पुरस्तां त् – लक्ष्मा । पुरोनुवाक्येति पुरः – अनुवाक्या । भवति । तस्मात् । पूर्वाद्धेनेति पूर्व – अर्द्धेन । अन्ड्वान् । भुनिक्त । उपरिष्ठाल्लक्ष्मेत्युपरिष्ठात् – लक्ष्मा । याज्या । तस्मात् । ज्यनार्द्धेनेति जघन – अर्द्धेन । धेनुः । यः । एवम् । वेदं । भुङ्कः । एनम् । एतौ । वज्रः । आज्यम् । वज्रः । आज्यभागावित्याज्य – भागौ । 11 (50)

TS 2.6.2.5

TS 2.6.2.5 - Padam वजः । वषट्कार इति वषट् – कारः । त्रिवृतमिति त्रि – वृतम् । एव । वज्रम् । संभृत्येति सं – भृत्य । भ्रातृव्याय । प्रेति । हरति । अछंबट्कारमित्यछंबट् – कारम् । अपगूर्येत्यप – गूर्य । वषट् । करोति । स्तृत्यै । गायत्री । पुरोनुवाक्येति पुरः – अनुवाक्या । ॥ । भवति । त्रिष्टुक् । याज्या । ब्रह्मन्न् । एव । क्षत्रम् । अन्वारंभयतीत्यनु – आरंभयति । तस्मात् । ब्राह्मणः । मुख्यः । मुख्यः । भवति । यः । एवम् । वेद । प्रेति । एव । एनम् । पुरोनुवाक्ययेति पुरः - अनुवाक्यया । आह । प्रेति । नयति । याज्यया । गमयति । वषट्कारेणेति वषट् – कारेण । एति । एव । एनम् । पुरोनुवाक्ययेति पुरः-अनुवाक्यया । दत्ते । प्रेति । यच्छति । याज्यया । प्रतीति । 12 (50) TS 2.6.2.6

वषट्कारेण स्थापयित त्रिपदा पुरोनुवाक्या भवति त्रय इमे लोका एष्वेव लोकेषु प्रति तिष्ठति चतुष्पदा याज्या चतुष्पद एव पर्शूनव रुन्धे द्व्यक्षरो वषट्कारो द्विपाद्-यजमानः प्रशुष्वेवोपरिष्टात् प्रति तिष्ठति

गायत्री पुरोनुवाक्या भवति त्रिष्टुग् याज्यैषा वै सप्तपदा शक्वरी यद्-वा एतया देवा अशिक्षन् तदशकनुवन्. य एवं वैद शक्नोत्येव () यच्छिक्षति ॥ 13

TS 2.6.2.6 - Padam

वषट्कारेणेति वषट् – कारेण । स्थापयति । त्रिपदेति त्रि – पदा ।

पुरोनुवाक्येति पुरः – अनुवाक्या । भवति । त्रयः । इमे । लोकाः ।

एषु । एव । लोकेषु । प्रतीति । तिष्ठति । चतुष्पदेति चतुः – पदा ।

याज्या । चतुष्पद् इति चतुः – पदः । एव । पुशून् । अवेति । रुन्धे ।

द्व्यक्षर इति द्वि – अक्षरः । वषट्कार इति वषट् – कारः ।

द्विपादिति द्वि – पात् । यजमानः । पुशुषु । एव । उपरिष्ठात् । प्रतीति ।

तिष्ठति । गायत्री । पुरोनुवाक्येति पुरः – अनुवाक्या । भवति ।

तिष्ठक् । याज्या । एषा । वै । सप्तपदेति सप्त – पदा । शक्वरी ।

यत् । वै । एतया । देवाः । अशिक्षत्र् । तत् । अशक्नुवन्न् । यः ।

एवम् । वेदं । शक्नोति । एव () । यत् । शिक्षति ॥ 13 (52) (देवतानां – करोत्यु – परिष्टाल्लक्ष्मा – ऽऽज्यभागौ – प्रति – शक्रोत्येव – हे चं) (A2) TS 2.6.3.1 प्रजापति र्देवेभ्यो यज्ञान् व्यादिशथ् स आत्मन्नाज्यमधत तं देवा अंबुवन्नेष वाव यज्ञो यदाज्यमप्येव नो ऽत्रास्त्वित सो ऽब्रवीद्-यजान्. व आज्यभागावुपं स्तृणानभि घारयानिति तस्माद्-यजन्त्याज्यभागावुपं स्तृणन्त्यभि घारयन्ति ब्रह्मवादिनो वदन्ति कस्माथ् सत्याद्-यातयामान्यन्यानि हवी ७ष्ययातयाम – माज्यमिति प्राजापत्य – [] 14 **TS 2.6.3.1 - Padam** प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । देवेभ्यः । यज्ञान् । व्यादिशदिति वि – आदिशत् । सः । आत्मन्न् । आज्यम् । अधत्त । तम् । देवाः । अब्रुवन्न् । एषः । वाव । यज्ञः । यत् । आज्यम् । अपीति । एव । नः । अत्र । अस्तु । इति । सः । अब्रवीत् । यजान् । वः । आज्यभागावित्याज्यं – भागौ । उपेति । स्तृणान् । अभीति । घारयान् । इति । तस्मात् । यजन्ति । आज्यभागावित्याज्यं – भागौ ।

उपेति । स्तृणन्ति । अभीति । घारयन्ति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म – वादिनः । वदन्ति । कस्मात् । सत्यात् । यातयामानीति यात – यामानि । अन्यानि । हवी्षि । अयातयाममित्ययात–यामम् । आज्यम् । इति । प्राजापत्यमिति प्राजा – पत्यम् । **14 (50)** TS 2.6.3.2 ——— । ॥ । । — । –मिति ब्र्यादयातयामा हि देवानां प्रजापतिरिति छन्दा एसि देवेभ्यो ऽपाक्रामन् न वो ऽभागानि हव्यं वक्ष्याम इति तेभ्य एत-च्यतुरवत्त-मधारयन् पुरोनुवाक्यायै याज्यायै देवतायै वषट्काराय यच्चतुरवत्तं जुहोति छन्दा ७ स्येव तत् प्रीणाति तान्यस्य प्रीतानि देवेभ्यो हव्यं वहन्त्यङ्गिरसो वा इत उत्तमाः सुवर्गं ँलोकमायन् तद्रषयो यज्ञवास्त्वभ्यवायन् ते – [] 15 **TS 2.6.3.2 - Padam** इति । ब्रूयात् । अयातयामेत्ययात – यामा । हि । देवानाम् । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । इति । छन्दार््सि । देवेभ्यः । अपेति । अक्रामन्न् । न । वः । अभागानि । हव्यम् । वक्ष्यामः । इति । तेभ्यः । एतत् । चतुरवत्तमिति चतुः – अवत्तम् । अधारयन्न् ।

पुरोनुवाक्याया इति पुरः – अनुवाक्यायै । याज्यायै । देवतायै । वषट्कारायेति वषट् – काराय । यत् । चतुरवत्तमिति चतुः - अवत्तम् । जुहोति । छन्दा ्सि । एव । तत् । प्रीणाति । तानि । अस्य । प्रीतानि । देवेभ्यः । हव्यम् । वहन्ति । अङ्गिरसः । वै । इतः । उत्तमा इत्युत् – तमाः । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् । आयन्न् । तत् । ऋषयः । यज्ञवास्तिवति यज्ञ – वास्तु । अभ्यवायन्नित्यभि – अवायन्न् । ते । 15 (50) TS 2.6.3.3 ऽपञ्यन् पुरोडाशं कूर्मं भूत ए सर्पन्तं तमब्रुवन्निन्द्राय ध्रियस्व बृहस्पतये ध्रियस्व विश्वेभ्यो देवेभ्यो ध्रियस्वेति स नाद्धियत तमबुवन्नग्नये ध्रियस्वेति सो ऽग्नये ऽद्धियत यदाग्नेयो-। । । ऽष्टाकपालो ऽमावास्यायां च पौर्णमास्यां चाच्युतो भवति । । । ॥ । सुवर्गस्य लोकस्याभिजित्यै तमब्रुवन् कथा ऽहास्था इत्यनुपाक्तो ऽभ्वमित्यं बवीद् – यथा ऽक्षो ऽनुपाक्तो – [] 16

```
TS 2.6.3.3 - Padam
अपञ्यन्न् । पुरोडाशम् । कूर्मम् । भूतम् । सर्पन्तम् । तम् ।
अबुवन्न् । इन्द्राय । ध्रियस्व । बृहस्पतये । ध्रियस्व । विश्वेभ्यः ।
देवेभ्यः । ध्रियस्व । इति । सः । न । अद्धियत । तम् । अब्रुवन्न् ।
अग्नये । ध्रियस्व । इति । सः । अग्नये । अद्ध्रियत । यत् ।
आग्नेयः । अष्टाकंपाल इत्यष्टा – कपालः ।
अमावास्यायामित्यमा – वास्यायाम् । च । पौर्णमास्यामिति
पौर्ण - मास्याम् । च । अच्युतः । भवति । सुवर्गस्येति
सुवः – गस्य । लोकस्य । अभिजित्या इत्यभि – जित्यै । तम् ।
अबुवत्र् । कथा । अहास्थाः । इति । अनुपाक्त इत्यनुप – अक्तः ।
अभूवम् । इति । अब्रवीत् । यथा । अक्षः ।
अनुपाक्त इत्यनुप - अक्तः । 16 (50)
TS 2.6.3.4
ऽवार्च्छत्येवमवाऽऽरमित्युपरिष्टा-दभ्यज्याधस्ता-द्रपानिक स्वर्गस्य
्। । ॥ । ।
लोकस्य समष्ट्यै सर्वाणि कपालान्यभि प्रथयति तावतः
पुरोडाशानमुष्मिन् लोके ऽभि जयति यो विदग्धः स नैर्.ऋतो यो
```

अवार्च्छतीत्यव – ऋच्छति । एवम् । अवेति । आरम् । इति । उपरिष्टात् । अभ्यज्येत्यभि – अज्य । अधस्तात् । उपेति । अनक्ति । सुवर्गस्येति सुवः – गस्य । लोकस्य । समष्ट्या इति सं–अष्ट्यै । सर्वाणि । कपालानि । अभीति । प्रथयति । तावतः । पुरोडाञान् । अमुष्मिन्न् । लोके । अभीति । जयति । यः । विदंग्ध इति वि – दग्धः । सः । नैर्.ऋत इति नैः–ऋतः । यः । अर्शृतः । सः । रौद्रः । यः । शृतः । सः । सदेव इति स – देवः । तस्मात् । अविदहतेत्यवि – दहता । शृतंकृत्य इति शृतं – कृत्यः । सदेवत्वायेति सदेव – त्वाय । भस्मना । अभीति । वासयति । तस्मात्। मार्सेन। अस्थि। छन्नम्। वेदेन। अभीति। वासयति । तस्मात् । 17 (50)

त्र 2.6.3.5 केशैः शिरः छन्नं प्रच्युतं वा एतदस्माल् लोकादगतं देवलोकं यच्छृत्र ए ह्विरनिभघारित – मिभघार्योद् – वास्पयित देवन्नैवैनद् – गमयित्यद्येकं कपालं नश्येदेको मासः संवध्सरस्यानवेतः स्यादथ पजमानः प्रमीयेत यद् द्वे नश्येतां द्वौ मासौ संवध्सरस्यानवेतौ स्यातामथ्य यजमानः प्रमीयेत सङ्ख्यायोद् – वास्पयित

यजमानस्य -[] 18

TS 2.6.3.5 - Padam

केशै: । शिरः । छन्नम् । प्रच्युंतमिति प्र – च्युतम् । वै । एतत् । अस्मात् । लोकात् । अगतम् । देवलोकमिति देव – लोकम् । यत् । शृतम् । हृविः । अनिभघारितमित्यनिभ – घारितम् । अभिघार्येत्यभि – घार्य । उदिति । वासयति । देवन्नेति देव – न्ना । एव । एनत् । गमयति । यदि । एकम् । कपालम् । नश्येत् । एकः । मासः । साँवथ्सरस्येति सं – वथ्सरस्य । अनवेत इत्यनव – इतः । स्यात् । अथ । यजमानः । प्रेति । मीयेत । यत् । द्वे इति । नश्येताम् । द्वौ । मासौ । साँवथ्सरस्य ।

अनवेतावित्यनव — इतौ । स्याताम् । अथ । यजमानः । प्रेति । मीयेत । संख्यायेति सं — ख्याय । उदिति । वासयति । —— — यजमानस्य । 18 (50)

TS 2.6.3.6

TS 2.6.3.6 - Padam

गोपीथाय । यदि । नश्येत् । आश्विनम् । द्विकपालमिति

द्वि — कपालम् । निरिति । वपेत् । द्वावापृथिव्यमिति

द्वावा — पृथिव्यम् । एककपालमित्येक —कपालम् । अश्विनौ । वै ।

देवानाम् । भिषजौ । ताभ्याम् । एव । अस्मौ । भेषजम् । करोति ।

द्वावापृथिव्य इति द्वावा — पृथिव्यः । एककपाल इत्येक —कपालः ।

भवति । अनयोः । वै । एतत् । नश्यति । यत् । नश्यति । अनयोः ।

प्व । एनत् । विन्दति । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै ॥ 19 (32)

(प्रजापत्यं – ते – ऽक्षोऽनुपाक्तो – वेदेनाभि वासयित तस्माद् –

यजमानस्य – द्वात्रिप्शच्य) (A3)

TS 2.6.4.1

देवस्य त्वा सिवतुः प्रस्व इति स्फ्यमा दत्ते प्रसूत्या अश्विनो

र्वाहुभ्यामित्याहाश्विनौ हि देवानामद्ध्वर्यू आस्तां पूष्णो

हस्ताभ्यामित्याह यत्यै शतभृष्टिरसि वानस्पत्यो द्विषतो वध इत्याह

वज्रमेव तथ् स७३यति भ्रातृव्याय प्रहरिष्यन्थ् स्तम्बयजुर्.

हरत्येतावती वै पृथिवी यावती वेदिस्तस्या प्तावत एव

भ्रातृव्यं निर्भजति – [] 20

TS 2.6.4.1 - Padam

देवस्य । त्वा । सिवतुः । प्रसव इति प्र – सवे । इति । स्प्यम् ।
एति । दत्ते । प्रसूत्या इति प्र – सूत्यै । अश्विनोः ।
बाहुभ्यामिति बाहु-भ्याम् । इति । आह । अश्विनौ । हि । देवानाम् ।
अद्ध्वर्यू इति । आस्ताम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । इति । आह ।
यत्यै । शतभृष्टिरिति शत – भृष्टिः । असि । वानस्पत्यः । द्विषतः ।

वधः । इति । आह । वज्रम् । एव । तत् । समिति । ३यति । भातृव्याय । प्रहरिष्यन्निति प्र – हरिष्यन्न् । स्तंबयजुरिति स्तंब – यजुः । हरति । एतावती । वै । पृथिवी । यावती । वेदिः । ा । । तस्याः । एतावतः । एव । भ्रातृव्यम् । निरिति । भजति । **20 (50)** TS 2.6.4.2 तस्मान्नाभागं निर्भजन्ति त्रिर्.हरति त्रय इमे लोका एभ्य एवैनं ँलोकेभ्यो निर्भजति तूष्णीं चतुर्थ ए हरत्यपरिमितादेवैनं निर्भजत्युद्धन्ति यदेवास्या अमेद्ध्यं तदप हन्त्युद्धन्ति । । । । । । । । । तस्मादोषधयः परा भवन्ति मूलं छिनत्ति भ्रातृव्यस्यैव मूलं छिनत्ति पितृदेवत्या ऽतिखातेयतीं खनति प्रजापतिना – [] 21 **TS 2.6.4.2 - Padam** तस्मात् । न । अभागम् । निरिति । भजन्ति । त्रिः । हरति । त्रयः । इमे । लोकाः । एभ्यः । एव । एनम् । लोकेभ्यः । निरिति । भजति । तूष्णीम् । चतुर्थम् । हरति । अपरिमितादित्यपरि–मितात् । एव । एनम् । निरिति । भजति । उदिति । हन्ति । यत् । एव । अस्याः । अमेद्ध्यम् । तत् । अपेति । हन्ति । उदिति । हन्ति ।

तस्मात् । ओषधयः । परेति । भवन्ति । मूलम् । छिनत्ति । भातृव्यस्य । एव । मूलम् । छिनत्ति । पितृदेवत्येति पितृ – देवत्या । अतिखातेत्यति – खाता । इयतीम् । खनति । प्रजापतिनेति प्रजा – पतिना । 21 (50) TS 2.6.4.3 यज्ञमुखेन संमितामा प्रतिष्ठायै खनति यजमानमेव प्रतिष्ठां गमयति दक्षिणतो वर्.षीयसीं करोति देवयजनस्यैव रूपमकः पुरीषवतीं करोति प्रजा वै पशवः पुरीषं प्रजयैवैनं पशुभिः पुरीषवन्तं करोत्युत्तरं परिग्राहं परि गृह्णात्येतावती वै पृथिवी यावती वेदिस्तस्या एतावत एव भ्रातृव्यं निर्भज्याऽऽत्मन उत्तरं परिग्राहं परि गृह्णाति क्रूरमिव वा – [] 22 **TS 2.6.4.3 - Padam** यज्ञमुखेनेति यज्ञ – मुखेन । संमितामिति सं – मिताम् । एति । प्रतिष्ठाया इति प्रति – स्थायै । खनति । यजमानम् । एव । प्रतिष्ठामिति प्रति – स्थाम् । गमयति । दक्षिणतः । वर्.षीयसीम् ।

करोति । देवयजनस्येति देव – यजनस्य । एव । रूपम् । अकः । --- -

पुरीषवतीमिति पुरीष – वतीम् । करोति । प्रजेति प्र – जा । वै ।

पश्चः । पुरीषम् । प्रजयेति प्र – जया । एव । एनम् । पशुभिरिति
पशु – भिः । पुरीषवन्तमिति पुरीष – वन्तम् । करोति ।
उत्तरमित्युत् – तरम् । परिग्राहमिति परि–ग्राहम् । परीति । गृह्णाति ।
एतावती । वै । पृथिवी । यावती । वेदिः । तस्याः । एतावतः । एव ।
भ्रातृव्यम् । निर्भज्येति निः – भज्य । आत्मने ।
उत्तरमित्युत् – तरम् । परिग्राहमिति परि–ग्राहम् । परीति । गृह्णाति ।
कूरम् । इव । वै । 22 (50)

TS 2.6.4.4

एतत् करोति यद्वेदिं करोति धा असि स्वधा असीति योयुप्यते

रान्यै प्रोक्षणीरा सादयत्यापो वै रक्षोघ्नी रक्षसामपहत्यै

स्प्र्यस्यवर्त्मन्थ् सादयति यज्ञस्य सन्तत्यैयं द्विष्यात्

तं ध्यायेच्छ्चैवैन–मर्पयति ॥ 23

TS 2.6.4.4 - Padam

एतत्। करोति। यत्। वेदिम्। करोति। धाः। असि।
स्वधेति स्व – धा। असि। इति। योयुप्यते। शान्त्यै।
प्रोक्षणीरिति प्र – उक्षणीः। एति। सादयति। आपः। वै।

रक्षोघ्नीरिति रक्षः – घ्नीः । रक्षसाम् । अपहत्या इत्यपं – हृत्यै ।

स्प्यस्य । वर्त्मन्न् । सादयित । यज्ञस्य । सन्तत्या इति सं – तत्यै ।

यम् । द्विष्यात् । तम् । ध्यायेत् । शुचा । एव । एनम् ।

अर्पयिति ॥ 23 (33)

(भजिति – प्रजापितिने – व वै – त्रयस्त्रिप्शच्य) (A4)

TS 2.6.5.1

ब्रह्मवादिनों वदन्त्यद्भिर्. ह्वी ्षि प्रौक्षीः केनाप इति ब्रह्मणेति । ब्रूयादद्भि ह्वी ्षि प्रोक्षिति ब्रह्मणा ऽप इद्ध्माबर्.हिः प्रोक्षिति । मेद्ध्यमेवैनत् करोति वेदिं प्रोक्षत्यृक्षा वा एषा ऽलोमका उमेद्ध्या यद् – वेदिर्मेद्ध्या – मेवैनां करोति दिवे त्वा ऽन्तरिक्षाय त्वा पृथिव्यै । त्वेति बर्.हिरासाद्य प्रो – [] 24

TS 2.6.5.1 - Padam

ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म – वादिनः । वदन्ति । अद्भिरित्यत् – भिः । ह्वी ्षि । प्रेति । औक्षीः । केन । अपः । इति । ब्रह्मणा । इति । ब्रूयात् । अद्भिरित्यत् – भिः । हि । एव । ह्वी ्षि । प्रोक्षतिति प्र – उक्षिति । ब्रह्मणा । अपः ।

इद्ध्माबर्.हिरितीद्ध्मा – बर्.हिः । प्रेति । उक्षति । मेद्ध्यम् । एव । एनत् । करोति । वेदिम् । प्रेति । उक्षति । ऋक्षा । वै । एषा । जलोमका । अमेद्ध्या । यत् । वेदिः । मेद्ध्याम् । एव । एनाम् । करोति । दिवे । त्वा । अन्तरिक्षाय । त्वा । पृथिव्यै । त्वा । इति । बर्.हिः । आसाद्येत्या – साद्य । प्रेति । 24 (50)

TS 2.6.5.2

करो- [] 25

TS 2.6.5.2 - Padam

एव । एनम् । करोति । इयन्तम् । गृह्णाति । प्रजापतिनेति प्रजा – पतिना। यज्ञमुखेनेति यज्ञ – मुखेन। संमितमिति सं – मितम् । बर्.हिः । स्तृणाति । प्रजा इति प्र – जाः । वै । बर्.हिः । पृथिवी । वेदिः । प्रजा इति प्र – जाः । एव । पृथिव्याम् । प्रतीति । स्थापयति । अनितदृश्यमित्यनित – दृश्यम् । स्तृणाति । प्रजयेति प्र – जया । एव । एनम् । पशुभिरिति पुशु – भिः । अनितदृश्ञमित्यनित – दृश्ञम् । करोति । 25 (50) TS 2.6.5.3 -त्युत्तरं बर्.हिषः प्रस्तर्ण् सादयति प्रजा वै बर्.हि र्यजमानः प्रस्तरोयजमान-मेवायजमाना-दुत्तरं करोति तस्माद्-यजमानो ऽयजमानादुत्तरो उन्तर्दधाति व्यावृत्त्या अनिक हविष्कृतमेवैन ए सुवर्गं लोकं गमयतित्रेधा उनिक त्रय इमे लोका एभ्य एवैनं लोकेभ्यो उनिक न प्रति शृणातियत् प्रतिशृणीया-दनूर्द्ध्वंभावुकं यजमानस्य स्यादुपरीव प्र हर - [] 26

TS 2.6.5.3 - Padam उत्तरमित्युत् – तरम् । बर्.हिषः । प्रस्तरमिति प्र – स्तरम् । सादयति । प्रजा इति प्र – जाः । वै । बर्.हिः । यजमानः । प्रस्तर इति प्र – स्तरः । यजमानम् । एव । अयजमानात् । उत्तरमित्युत् – तरम् । करोति । तस्मात् । यजमानः । अयजमानात् । उत्तर इत्युत् – तरः । अन्तः । दधाति । व्यावृत्त्या इति वि–आवृत्त्यै । अनिक्तं। हविष्कृतमितिं हविः – कृतम्। एव। एनम्। सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् । गमयति । त्रेधा । अनक्ति । त्रयः । इमे । लोकाः । एभ्यः । एव । एनम् । लोकेभ्यः । अनिक । न । प्रतीति । शृणाति । यत् । प्रतिशृणीयादिति प्रति – शृणीयात् । अनूर्द्ध्वं भावुकमित्यनूर्द्ध्वं-भावुकम् । यजमानस्य । स्यात् । उपरि । इव । प्रेति । हरति । 26 (50) TS 2.6.5.4 -त्युपरीव हि सुवर्गी लोको नि यच्छति वृष्टिमेवास्मै नि यच्छति नात्यग्रं प्र हरेद्-यदत्यग्रं प्रहरेद-त्यासारिण्यद्ध्वर्यो-र्नाशुका स्यान्न पुरस्तात् प्रत्यस्येद्-यत् पुरस्तात् प्रत्यस्येथ् सुवर्गाल्लोकाद्-

यजमानं प्रति नुदेत् प्राञ्चं प्र हरति यजमानमेव सुवर्गं लोकं गमयति न विष्वञ्चं वै युयाद्-यद्-विष्वञ्चं वैयुयाथ् - [] 27 **TS 2.6.5.4 - Padam** उपरि । इव । हि । सुवर्ग इति सुवः – गः । लोकः । नीति । यच्छति । वृष्टिम् । एव । अस्मै । नीति । यच्छति । न । अत्यंग्रमित्यति – अग्रम् । प्रेति । हरेत् । यत् । अत्यग्रमित्यति – अग्रम् । प्रहरेदिति प्र – हरेत् । अत्यासारिणीत्यति–आसारिणी । अद्ध्वर्योः । नाशुका । स्यात् । न । ॥ । पुरस्तात् । प्रतीति । अस्येत् । यत् । पुरस्तात् । प्रत्यस्येदिति प्रति – अस्येत् । सुवर्गादिति सुवः – गात् । लोकात् । यजमानम् । प्रतीति । नुदेत् । प्राञ्चम् । प्रेति । हरति । यजमानम् । एव । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् । गमयति । न । विष्वञ्चम् । वीति । युयात् । यत् । विष्वञ्चम् । वियुयादिति वि–युयात् । 27 (50) TS 2.6.5.5 स्त्र्यस्य जायेतोर्द्ध्वमुद्-यौत्यूर्द्ध्वमिव हि पुर्सः पुमानेवास्य जायते यथ् स्फ्येन वोपवेषेण वा योयुप्येत स्तृतिरेवास्य सा हस्तेन योयुप्यते

यजमानस्य गोपीथाय ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं यजस्य यजमान इति प्रस्तर इति तस्य क्व सुवर्गो लोक इत्याहवनीय इति ब्रूयाद्— यत् प्रस्तरमाहवनीय प्रहरित यजमानमेव — [] 28

TS 2.6.5.5 - Padam

स्त्री । अस्य । जायेत । ऊर्द्ध्वम् । उदिति । यौति । ऊर्द्ध्वम् । इव । हि । पुण्सः । पुमान् । एव । अस्य । जायते । यत् । स्फ्येन । वा । उपवेषेणेत्युप – वेषेण । वा । योयुप्येत । स्तृतिः । एव । अस्य । वा । उपवेषेणेत्युप – वेषेण । वा । योयुप्येत । स्तृतिः । एव । अस्य । सा । हस्तेन । योयुप्यते । यजमानस्य । गोपीथाय । ब्रह्मवादिन । इति ब्रह्म – वादिनः । वदन्ति । किम् । यज्ञस्य । यजमानः । इति । प्रस्तर इति प्र—स्तरः । इति । तस्य । क्व । सुवर्ग इति सुवः – गः । लोकः । इति । आहवनीय इत्या – हवनीयः । इति । ब्रूयात् । यत् । प्रस्तरमिति प्र – स्तरम् । आहवनीय इत्या – हवनीये । एव । यह (50)

TS 2.6.5.6

सुवर्गं लोकं गमयति वि वा एतद्-यजमानो लिशते यत् प्रस्तरं । । । । । । । योयुप्यन्ते बर्.हिरनु प्र हरति शान्त्या अनारम्भण इव वा एतर्ह्यद्ध्वर्युः

स ईश्वरो वेपनो भिवतोर्द्धुवा ऽसीतीमामभि मृशतीयं वै
धुवा ऽस्यामेव प्रति तिष्ठति न वेपनो भवत्यगा(३)नग्नीदित्याह
यद्-ब्रूयाद-गन्नग्निरित्य () -ग्नावग्निं गमयेन्नि र्यजमान ए
सुवर्गाल्लोकाद्-भजेदगन्नित्येव ब्रूयाद्-यजमानमेव सुवर्गं
लोकं गमयति॥ 29

TS 2.6.5.6 - Padam

सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् । गमयति । वीति । वै । एतत् । यजमानः । लिञ्तते । यत् । प्रस्तरमिति प्र – स्तरम् । योयुप्यन्ते । बर्.हिः । अनु । प्रेति । हरति । ञान्त्यै । अनारंभण इत्यना – रंभणः । इव । वै । एतर्.हि । अद्ध्वर्युः । सः । ईश्वरः । वेपनः । भवितोः । ध्रुवा । अस्य । इति । इमाम् । अभीति । मृञ्जति । इयम् । वै । ध्रुवा । अस्याम् । एव । प्रतीति । तिष्ठति । न । वेपनः । भवति । अगा(3)न् । अग्नीदित्यग्नि – इत् । इति । आह । यत् । ब्रूयात् । अगन्ने । अग्नि । इति () । अग्नौ । अग्निम् । गमयेत् । निरिति । यजमानम् । सुवर्गादिति सुवः–गात् ।

लोकात् । भजेत् । अगन्न् । इति । एव । ब्रूयात् । यजमानम् । एव । स्वर्गमिति स्वः – गम् । लोकम् । गमयति ॥ 29 (67)

(आसाद्य प्रा – नितदृश्जं करोति – हरति – वियुयाद् –

।
यजमानमेवा–गिरिति – सप्तदश च) (A5)

TS 2.6.6.1

अग्नेस्त्रयो ज्याया एसो भ्रातर आस्न ते देवेभ्यो हृव्यं वहन्तः प्रामीयन्त सो ऽग्निरिबभेदित्थं वाव स्य आर्तिमाऽऽ शरिष्यतीति स निलायत सो ऽपः प्राविञ्चात् तं देवताः प्रैषमैच्छन् तं मथ्स्यः प्राबिवीत् तम्मान्मथ्स्यं वाव द्ध्यासुर्यो मा प्रावीच इति तस्मान्मथ्स्यं धियाधिया घनन्ति ञ्चातो – [] 30

TS 2.6.6.1 - Padam

अग्नेः । त्रयः । ज्याया ्सः । भ्रातरः । आस्त्रः । ते । देवेभ्यः ।
हव्यम् । वहन्तः । प्रेति । अमीयन्त । सः । अग्निः । अबिभेत् ।
इत्थम् । वाव । स्यः । आर्तिम् । एति । अरिष्यति । इति । सः ।
निलायत । सः । अपः । प्रेति । अविञ्ञात् । तम् । देवताः ।
प्रैषमिति प्र – एषम् । ऐच्छन्न् । तम् । मथ्स्यः । प्रेति । अब्रवीत् ।

तम् । अञ्चापत् । धियाधियेति धिया-धिया । त्वा । वद्ध्यासुः । यः । मा । प्रेति । अवोचः । इति । तस्मात् । मथ्स्यम् । धियाधियेति धिया – धिया । घनन्ति । शप्तः । 30 (50) TS 2.6.6.2 हि तमन्वविन्दन् तमब्रुवन्नुप न आ वर्तस्व हव्यं नो वहेति सो जबवीद्-वरं वृणै यदेव गृहीतस्याहुतस्य बहिःपरिधि स्कन्दात् तन्मे भ्रातृणां भागधेयमसदिति तस्माद्-यद् गृहीतस्याहुतस्य बहिःपरिधि स्कन्दित तेषां तद्-भागधेयं तानेव तेन प्रीणाति परिधीन् । । । । परि दधाति रक्षसामपहत्यै स७ स्पर्.शयति – [] 31 **TS 2.6.6.2 - Padam** हि । तम् । अन्विति । अविन्दन्न् । तम् । अब्रुवन्न् । उपेति । नः । एति । वर्तस्व । हव्यम् । नः । वह । इति । सः । अब्रवीत् । वरम् । वृणै । यत् । एव । गृहीतस्य । अहुतस्य । बहिःपरिधीति ॥ । बहिः – परिधि । स्कन्दात् । तत् । मे । भ्रातृणाम् । भागधेयमिति भाग – धेयम् । असत् । इति । तस्मात् । यत् । गृहीतस्य । अहुतस्य । बहिःपरिधीति बहिः – परिधि । स्कन्देति ।

तेषाम् । तत् । भागधेयमिति भाग – धेयम् । तान् । एव । तेन ।
प्रीणाति । परिधीनिति परि – धीन् । परीति । दधाति । रक्षसाम् ।

अपहत्या इत्यप – हत्यै । समिति । स्पर् श्वायति । 31 (50)

TS 2.6.6.3

रक्षसामनन्ववचाराय न पुरस्तात् परि दधात्यादित्यो होवोद्यन् पुरस्ताद् –
रक्षा अस्यपहन्त्यूर्द्ध्वे स्मिधावा दधात्युपरिष्ठादेव रक्षा अस्यप हन्ति
यजुषा उन्यां तूष्णीमन्यां मिथुनत्वाय हे आ दधाति द्विपाद् – यजमानः
प्रतिष्ठित्यै ब्रह्मवादिनो वदन्ति स त्वै यजेत यो यज्ञस्याऽऽर्त्या वसीयान्थ्
स्यादिति भूपतये स्वाहा भुवनपतये स्वाहा भूतानां – [] 32

TS 2.6.6.3 - Padam

रक्षंसाम् । अनन्ववचारायेत्यनमु – अवचाराय । न । पुरस्तात् । परीति । द्धाति । आदित्यः । हि । एव । उद्यक्तित्युत् – यन्न् । पुरस्तात् । रक्षां एसि । अपहन्तीत्यप – हन्ति । ऊर्द्ध्वे इति । समिधाविति सं – इधौ । एति । द्धाति । उपरिष्ठात् । एव । रक्षां एसि । अपेति । हन्ति । यजुषा । अन्याम् । तूष्णीम् । अन्याम् । मिथुनत्वायेति मिथुन – त्वाय । द्वे इति । एति । द्धाति । द्धाति ।

द्विपादिति द्वि – पात् । यजमानः । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म – वादिनः । वदन्ति । सः । तु । वै । यजेत । यः । यज्ञस्य । आर्त्या । वसीयान् । स्यात् । इति । भूपतय इति भू – पतये । स्वाहा । भुवनपतय इति भुवन – पतये । स्वाहा । भूतानाम् । 32 (50)

TS 2.6.6.4

पतये स्वाहेति स्कन्नमनु मन्त्रयेत यज्ञस्यैव तदार्त्या यजमानो वसीयान् भवति भूयसीर्. हि देवताः प्रीणाति जामि वा एतद् — यज्ञस्य क्रियते यदन्वञ्चौ पुरोडाशावुपा ्शुयाज — मन्तरा यजत्यजामित्वायाथो मिथुनत्वायाग्निरमुष्मिन् लोक आसीद् — यमो ऽस्मिन् ते देवा अबुवन्नेतेमौ वि पर्यूहामेत्यन्नाद्येन देवा अग्नि — [] 33

TS 2.6.6.4 - Padam

यत् । अन्वञ्चौ । पुरोडाशौ । उपाण्शुयाजमित्युपाण्शु-याजम् । अन्तरा । यजति । अजामित्वायेत्यजामि – त्वाय । अथो इति । । मिथुनत्वायेति मिथुन – त्वाय । अग्निः । अमुष्मिन्न् । लोके । आसींत्। यमः। अस्मिन्न्। ते। देवाः। अब्रुवन्न्। एति। इत। इमौ । वि । परीति । ऊहाम । इति । अन्नाद्येनेत्यन्न – अद्येन । देवाः । अग्निम् । 33 (50)

TS 2.6.6.5

-मुपामन्त्रयन्त राज्येन पितरो यमं तस्मादग्नि र्देवानामन्नादो यमः पितृणा ए राजा य एवं वैद प्र राज्यमन्नाद्य-माप्नोति तस्मा एतद्-भागधेयं प्रायच्छन् यदग्नये स्विष्टकृते ऽवद्यन्ति यदग्नये स्विष्टकृते ऽवद्यति भागधेयेनैव तद्-रुद्र ए समर्द्धयति सकृथ्संकृदव द्यति सकृदिव हि रुद्र उत्तरार्द्धादव द्यत्येषा वै रुद्रस्य – [] 34

TS 2.6.6.5 - Padam

उपामन्त्रयन्तेत्युप-अमन्त्रयन्त । राज्येन । पितरः । यमम् । तस्मात् । अग्निः । देवानाम् । अन्नाद इत्यन्न – अदः । यमः । पितृणाम् । राजा । यः । एवम् । वेदं । प्रेति । राज्यम् । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् ।

______ ॥ आप्नोति । तस्मै । एतत् । भागधेयमिति भाग – धेयम् । प्रेति । अयच्छन्न् । यत् । अग्नये । स्विष्टकृत इति स्विष्ट – कृते । अवद्यन्तीत्यव – द्यन्ति । यत् । अग्नये । स्विष्टकृत इति स्विष्ट – कृते । अवद्यतीत्यव – द्यति । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । एव । तत् । रुद्रम् । समिति । अर्द्धयति । सकृथ्संकृदिति सकृत् – सकृत् । अवेति । द्यति । सकृत् । इव । हि । रुद्रः । उत्तरार्द्धादित्युत्तर – अर्द्धात् । अवेति । द्यति । एषा । वै। रुद्रस्य। 34 (50) TS 2.6.6.6 दिख् स्वायामेव दिशि रुद्रं निरवदयते द्विरभि घारयति चतुरवत्तस्याऽऽप्त्यैपशवो वै पूर्वा आहुतय एष रुद्रो यदग्निर्यत् पूर्वा आहुतीरभि जुहुयाद् - रुद्राय पशूनपि दध्यादपशुर्यजमानः स्यादतिहाय पूर्वा आहुतीर्जुहोति पशूनां गोपीथाय ॥ 35 TS 2.6.6.6 - Padam दिक् । स्वायाम् । एव । दिशि । रुद्रम् । निरवदयत इति निः-अवदयते । द्विः । अभीति । घारयति ।

चतुरवत्तस्येति चतुः – अवत्तस्य । आप्त्यै । प्रश्नवः । वै । पूर्वाः । आहुतय इत्या – हुत्यः । एषः । रुद्रः । यत् । अग्निः । यत् । पूर्वाः । आहुतीरित्या – हुतीः । अभीति । जुहुयात् । रुद्राय । प्रशून् । अपीति । दद्ध्यात् । अपशुः । यजमानः । स्यात् । अतिहायेत्यिति – हाय । पूर्वाः । आहुतीरित्या – हुतीः । जुहोति । प्रशूनम् । गोपीथाय ॥ 35 (37) (श्रप्तः – स्पर्श्विति – भूताना – मिनिं ् – रुद्रस्य – सप्तित्रिं ्शच्च) (A6)

TS 2.6.7.1 xxxx

मनुः पृथिव्या यज्ञियमैच्छथ स घृतं निषिक्तमिवन्दथ सो ऽब्रवीत् को ऽस्येश्वरो यज्ञे ऽपि कर्तोरिति तावबूतां मित्रावरुणौ गो—रेवाऽऽवमीश्वरौ । । । । । वकर्तोः स्व इति तौ ततो गाण् समैरयताण् सा यत्रयत्र न्यक्रामत् । । । । । । ततो घृतमपीड्यत् तस्माद्—घृतपद्युच्यते तदस्यै । । । जन्मोपहृतण् रथन्तरण् सह पृथिव्येत्याहे — [] 36

TS 2.6.7.1 - Padam

। मनुः । पृथिव्याः । यज्ञियम् । ऐच्छत् । सः । घृतम् । निषिक्तमिति नि – सिक्तम् । अविन्दत् । सः । अब्रवीत् । कः । अस्य । ईश्वरः ।

यज्ञे । अपीति । कर्तोः । इति । तौ । अब्रूताम् । मित्रावरुणाविति मित्रा – वरुणौ । गोः । एव । आवम् । ईश्वरौ । कर्तोः । स्वः । इति । तौ । ततः । गाम् । समिति । ऐरयताम् । सा । यत्रयत्रेति यत्र – यत्र । न्यक्रामदिति नि – अक्रामत् । ततः । ॥ । घृतम् । अपीड्यत । तस्मात् । घृतपदीति घृत – पदी । उच्यते । तत् । अस्यै । जन्म । उपहूतमित्युप – हूतम् । रथन्तरमिति रथं – तरम् । सह । पृथिव्या । इति । आह । 36 (50) TS 2.6.7.2 -यं ँवै रथन्तरमिमामेव सहान्नाद्-येनोप ह्वयत उपहृतं ँवामदेव्य ् सहान्तरिक्षेणेत्याह पञावो वै वामदेव्यं पञ्चनेव सहान्तरिक्षेणोप ह्वयत उपहूतं बृहथ् सह दिवेत्याहैरं वै बृहदिरामेव सह दिवोप ह्वयत उपह्रताः सप्त होत्रा इत्याह होत्रा एवोप ह्रयत उपहूता धेनुः-[] 37 TS 2.6.7.2 - Padam इयम् । वै । रथन्तरमितिं रथं – तरम् । इमाम् । एव । सह । अन्नाद्येनेत्यन्न – अद्येन । उपेति । ह्वयते । उपहूतमित्युप – हूतम् । वामदेव्यमिति वाम – देव्यम् । सह । अन्तरिक्षेण । इति । आह ।

पश्चः । वै । वामदेव्यमिति वाम – देव्यम् । पशून् । एव । सह । अन्तरिक्षेण । उपेति । ह्वयते । उपहूतमित्युप–हूतम् । बृहत् । सह । दिवा । इति । आह । ऐरम् । वै । बृहत् । इराम् । एव । सह । दिवा । उपेति । ह्वयते । उपहूता इत्युप – हूताः । सप्त । होन्नाः । इति । आह । होन्नाः । एव । उपेति । ह्वयते । उपहूता इत्युप – हूताः । उपहूतेत्युप–हूता ।

धेनुः । 37 (50)

TS 2.6.7.3

सहर्षभेत्याह मिथुनमेवोप ह्रयत उपहूतो भक्षः सखेत्याह सोमपीथमेवोप ह्रयत उपहूताँ(4) हो इत्याहाऽऽत्मानमेवोप ह्रयत आत्मा ह्युपहूतानां विसिष्ठ इडामुप ह्रयते प्रावो वा इडा प्रशूनेवोप ह्रयते चतुरुप ह्रयते चतुष्पादो हि प्रावो मानवीत्याह मनुर्ह्यता— [] 38

TS 2.6.7.3 - Padam

सहर्षभेति सह — ऋषभा । इति । आह । मिथुनम् । एव । उपेति ।

ह्वयते । उपहूत इत्युप — हूतः । भृक्षः । सखा । इति । आह ।

सोमपीथमिति सोम — पीथम् । एव । उपेति । ह्वयते ।

उपहूताँ(4) इत्युप – हूता(3)ँ। हो इति । इति । आह् ।

आत्मानम् । एव । उपेति । ह्वयते । आत्मा । हि ।

उपहूतानामित्युप – हूतानाम् । विसेष्ठः । इडाम् । उपेति । ह्वयते ।

पश्चावः । वै । इडा । पशून् । एव । उपेति । ह्वयते । चतुः । उपेति ।

ह्वयते । चतुष्पाद् इति चतुः – पादः । हि । पश्चावः । मानवी । इति ।

आह । मनुः । हि । एताम् । 38 (50)

TS 2.6.7.4

TS 2.6.7.4 - Padam

मित्रावरुणाविति मित्रा – वरुणौ । हि । एनाम् । समैरयतामिति सं – ऐरयताम् । ब्रह्म । देवकृतमिति देव – कृतम् । उपहूतमित्युप – हूतम् । इति । आह । ब्रह्म । एव । उपेति । ह्वयते । दैव्याः । अद्ध्वर्यवः । उपहूता इत्युप – हूताः । उपहूता इत्युप – हूताः । मनुष्याः । इति । आह । देवमनुष्यानिति देव-मनुष्यान् । एव । उपेति । ह्वयते । ये । इमम् । यज्ञम् । अवान् । ये । यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् । वर्द्धान् । इति । आह । 39 (50) TS 2.6.7.5 यज्ञाय चैव यजमानाय चाऽऽशिषमा शास्त उपहूते द्यावापृथिवी इत्याह द्यावापृथिवी एवोप ह्वयते पूर्वजे ऋतावरी इत्याह पूर्वजे ह्येते ऋतावरी देवी देवपुत्रे इत्याह देवी होते देवपुत्रे उपहूतो ऽयं यजमान इत्याह यजमानमेवोप ह्वयत उत्तरस्यां देवयज्यायामुपहृतो भ्यसि हविष्करण उपह्रतो दिव्ये धामनुपहूत - [] 40 <u>TS 2.6.7.5 - Padam</u> यज्ञाय । च । एव । यजमानाय । च । आशिषमित्या-शिषम् । एति । शास्ते । उपहूते इत्युप – हूते । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी ।

इति । आह । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । एव । उपेति । ह्वयते । पूर्वजे इति पूर्व – जे । ऋतावरी इत्यृत – वरी । इति । आह । पूर्वजे इति पूर्व – जे । हि । एते इति । ऋतावरी इत्यृत – वरी । देवी इति । देवपुत्रे इति देव – पुत्रे । इति । आह । देवी इति । हि । एते इति । देवपुत्रे इति देव – पुत्रे । उपहूत इत्युप-हूतः । अयम् । यजमानः । इति । आह । यजमानम् । एव । उपेति । ह्वयते । उत्तरस्यामित्युत् – तरस्याम् । देवयज्यायामिति देव – यज्यायाम् । उपहूत इत्युप – हूतः । भ्यसि । हविष्करण इति हविः – करणे । उपहूत इत्युपं – हूतः । दिव्ये । धामन्न् । उपहूत इत्युप – हूतः । 40 (50) TS 2.6.7.6 इत्याह प्रजा वा उत्तरा देवयज्या पशवो भूयो हविष्करण ए सुवर्गी लोको दिव्यं धामेदम-सीदमसीत्येव यज्ञस्य प्रियं धामोप ह्वयते

। । । । । । । । विश्वमस्य प्रिय-मुपहूतमित्याहा-छंबट्कारमेवोप ह्वयते ॥ **४1**

TS 2.6.7.6 - Padam इति । आह । प्रजेति प्र – जा । वै । उत्तरेत्युत् – तरा । देवयज्येति देव – यज्या। पशवः। भूयः। हविष्करणमिति हविः – करणम्। सुवर्ग इति सुवः-गः। लोकः। दिव्यम्। धाम । इदम्। असि। इदम् । असि । इति । एव । यज्ञस्य । प्रियम् । धाम । उपेति । ह्वयते । विश्वम् । अस्य । प्रियम् । उपहूतमित्युप – हूतम् । इति । आह । अछंबट्कारमित्यछंबट् – कारम् । एव । उपेति । ह्रयते ॥ 41 (34) (आह - धेनु - रेतां - वर्धानित्याह -थामनुपहृत – श्रुतुस्त्रिप्शच्च) (A7) TS 2.6.8.1 पशवो वा इडा स्वयमा दत्ते काममेवाऽऽत्मना पशूनामा दत्ते न ह्यन्यः कामं पशूनां प्रयच्छति वाचस्पतये त्वा हुतं प्राञ्ञामीत्याह वाचमेव भागधेयेन प्रीणाति सदसस्पतये त्वा हुतं प्राञ्जामीत्याह स्वगाकृत्यै चतुरवत्तं भवति हविर्वे चतुरवत्तं पशवश्चतुरवत्तं यद्धोता प्राञ्जीयाद्धोता - [] 42

```
TS 2.6.8.1 - Padam
पञ्चावः । वै । इडा । स्वयम् । एति । दत्ते । कामम् । एव ।
आत्मना । पशूनाम् । एति । दत्ते । न । हि । अन्यः । कामम् ।
पशूनाम् । प्रयच्छतीति प्र – यच्छति । वाचः । पतये । त्वा । हुतम् ।
।
प्रेति । अञ्जामि । इति । आह । वाचम् । एव । भागधेयेनेति
भाग – धेयेन । प्रीणाति । सदसः । पतये । त्वा । हुतम् । प्रेति ।
अञ्जामि । इति । आह । स्वगाकृत्या इति स्वगा – कृत्यै ।
चतुरवत्तमिति चतुः – अवत्तम् । भवति । हविः । वै ।
चतुरवत्तमिति चतुः – अवत्तम् । पश्चवः ।
चतुरवत्तमिति चतुः – अवत्तम् । यत् । होता ।
प्राञ्जीयादिति प्र – अञ्जीयात् । होता । 42 (50)
TS 2.6.8.2
ऽऽर्तिमार्च्छेद्-यदग्नौ जुहुयाद्-रुद्राय पशूनपि दद्ध्यादपशुर्यजमानः
। । । । स्याद्-वाचस्पतये त्वा हुतं प्राञ्ञामीत्याह परोक्षमेवैन-ज्जुहोति
। । । । । । सदसस्पतये त्वा हुतं प्राञ्जामीत्याह स्वगाकृत्यै प्राञ्जन्ति तीर्थ एव
```

प्राञ्चन्ति दक्षिणां ददाति तीर्थ एव दक्षिणां ददाति वि वा एतद्-यज्ञं – [] 43

TS 2.6.8.2 - Padam

आर्तिम् । एति । ऋच्छेत् । यत् । अग्नौ । जुहुयात् । रुद्राय ।

पशून् । अपीति । दद्ध्यात् । अपशुः । यजमानः । स्यात् । वाचः ।

पतये । त्वा । हुतम् । प्रेति । अञ्जामि । इति । आह् । प्रोक्षमिति

परः – अक्षम् । एव । एनत् । जुहोति । सदसः । पतये । त्वा ।

हुतम् । प्रेति । अञ्जामि । इति । आह् । स्वगाकृत्या इति

स्वगा – कृत्यै । प्रेति । अञ्जन्ति । तीर्त्थे । एव । प्रेति ।

अञ्जन्ति । दक्षिणाम् । ददाति । तीर्त्थे । एव । दक्षिणाम् । ददाति ।

वीति । वै । एतत् । यज्ञम् । 43 (50)

TS 2.6.8.3

ि चन्मद्ध्यतः प्राञ्चन्यद्भि—र्मार्जयन्त आपो वै सर्वा देवता वेवताभिरेव यज्ञ ए सं तन्वन्ति देवा वै यज्ञाद्—रुद्रमन्त—रायन्थ् स यज्ञमविद्ध्यत् तं देवा अभि समगच्छन्त कल्पतां न इदमिति

ते ऽब्रुवन्थ् स्विष्टं वै न इदं भविष्यति यदिम् राधियाम् इति तथ् । । । । स्वष्टकृत्वं तस्या ऽऽविद्धं नि – [] 44

TS 2.6.8.3 - Padam

छिन्दन्ति । यत् । मद्ध्यतः । प्राञ्चन्तीति प्र – अञ्चन्ते ।
अद्भिरित्यत् – भिः । मार्जयन्ते । आपः । वै । सर्वाः । देवताः ।
देवताभिः । एव । यज्ञम् । समिति । तन्वन्ति । देवाः । वै । यज्ञात् ।
फद्रम् । अन्तः । आयञ्ग् । सः । यज्ञम् । अविद्ध्यत् । तम् । देवाः ।
अभि । समिति । अगच्छन्त । कल्पताम् । नः । इदम् । इति । ते ।
अब्रुवञ्ग् । स्विष्टमिति सु – इष्टम् । वै । नः । इदम् । भविष्यति ।
यत् । इमम् । राधयिष्यामः । इति । तत् । स्विष्टकृत इति
स्वष्ट – कृतः । स्विष्टकृत्त्वमिति स्विष्टकृत् – त्वम् । तस्य ।
आविद्धमित्या – विद्धम् । निरिति । 44 (50)

TS 2.6.8.4

द्विपाद्-यजमानः प्रतिष्ठित्यै यत् तिरश्चीन-मतिहरेदनभिविद्धं यज्ञस्याभि विद्ध्येदग्रेण परि हरति तीर्त्थेनैव परि हरति तत् पूष्णे पर्यहरन् तत् - [] 45 **TS 2.6.8.4 - Padam** अकृन्तन्न् । यवेन । संमितमिति सं – मितम् । तस्मात् । यवमात्रमिति यव – मात्रम् । अवेति । द्येत् । यत् । ज्यायः । अवद्येदित्यव – द्येत् । रोपयेत् । तत् । यज्ञस्य । यत् । उपेति । च । स्तृणीयात् । अभीति । च । घारयेत् । उभयतःस ७ श्वायीत्युभयतः – स ७ श्वायि । कुर्यात् । अवदायेत्यव – दाय । अभीति । घारयति । द्विः । समिति । पद्यते । द्विपादिति द्वि – पात् । यजमानः । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । यत् । तिरश्चीनम् । अतिहरेदित्यति – हरेत् । अनिभविद्धमित्यनिभ – विद्धम् । यज्ञस्य । अभीति । विद्ध्येत् । अग्रेण । परीति । हरति । तीर्त्थेन । एव । परीति । हरति । तत् । पूष्णे । परीति । अहरन्न् । तत् । 45 (50)

TS 2.6.8.5 पूषा प्राञ्च दतो उरुणत् तस्मात् पूषा प्रपिष्टभागो ऽदन्तको हि तं देवा अबुवन् वि वा अय-मार्द्ध्यप्राशित्रियो वा अयमभूदिति तद्-बृहस्पतये पर्यहरन्थ् सो ऽबिभेद्-बृहस्पतिरित्थं वाव स्य आर्तिमाऽऽ *रिष्यतीति स एतं मन्त्रमपञ्यथ् सूर्यस्य त्वा चक्षुषा प्रति पञ्यामीत्यं बवीन हि सूर्यस्य चक्षुः - [] 46 **TS 2.6.8.5 - Padam** पूषा । प्राञ्येति प्र – अञ्य । दतः । अरुणत् । तस्मात् । पूषा । प्रपिष्टभाग इति प्रपिष्ट – भागः । अदन्तकः । हि । तम् । देवाः । अब्रुवन्न् । वीति । वै । अयम् । आर्द्धि । अप्रािनिय इत्यप्र – अञित्रियः । वै । अयम् । अभूत् । इति । तत् । बृहस्पतये । परीति । अहरन्न् । सः । अबिभेत् । बृहस्पतिः । इत्थम् । वाव । स्यः । आर्तिम् । एति । अरिष्यति । इति । सः । एतम् । मन्त्रम् । अपञ्यत् । सूर्यस्य । त्वा । चक्षुषा । प्रतीति । पञ्यामि । इति । अब्रवीत् । न । हि । सूर्यस्य । चक्षुः । 46 (50)

TS 2.6.8.6

TS 2.6.8.6 - Padam

किम् । चन । हिनस्ति । सः । अबिभेत् । प्रतिगृह्णन्तमिति । प्रति – गृह्णन्तम् । मा । हिल्सिष्यति । इति । देवस्य । त्वा । सिवतुः । प्रसव इति प्र – सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामिति । बाहु भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । प्रतीति । गृह्णामि । इति । अब्रवीत् । सिवतृप्रसूत इति सिवतृ – प्रसूतः । एव । एनत् । ज्रह्णाणा । देवताभिः । प्रतीति । अगृह्णात् । सः । अबिभेत् । पाञ्चन्तमिति प्र – अञ्ञन्तम् । मा । हिल्सिष्यति । इति । अग्नेः । त्वा । आस्येन । प्रेति । अञ्जामि । इति । अब्रवीत् । न । हि ।

अग्नेः । आस्यम् । किम् । चन । हिनस्ति । सः ।

अबिभेत् । 47 (50)

TS 2.6.8.7

प्राशितं मा हि ्सिष्यतीति ब्राह्मणस्योदरेणेत्य ब्रवीन्न हि ब्राह्मणस्योदरं विकास वि

TS 2.6.8.7 - Padam

प्राशितमिति प्र-अशितम् । मा । हि ्सिष्यति । इति । ब्राह्मणस्य । उदरेण । इति । अब्रवीत् । न । हि । ब्राह्मणस्य । उदरेण । इति । अब्रवीत् । न । हि । ब्राह्मणस्य । उदरम् । किम् । चन । हिनस्ति । बृहस्पतेः । ब्रह्मणा । इति । सः । हि । ब्रह्मिष्ठः । अपेति । वै । एतस्मात् । प्राणा इति प्र – अनाः । क्रामन्ति । यः । प्राशित्रमिति प्र – अशित्रम् । प्राश्वातीति प्र – अञ्जाति । अद्भिरित्यत् – भिः । मार्जयित्वा । प्राणानिति प्र – अनाः । समिति । मृशते । अमृतम् । वै । प्राणा इति प्र – अनाः । अमृतम् । आपः ।

प्राणानिति प्र - अनान् । एव । यथास्थानमिति यथा - स्थानम् । उपेति । ह्वयते ॥ 48 (44) (प्राञ्जीयाब्द्रोता – यज्ञं – नि – रहरन्त – च्वक्षु – रास्यं किञ्चन हिनस्ति सोऽबिभे – च्वतुश्चत्वारिङ्शच्च) (A8) TS 2.6.9.1 अग्नीध आ दंधा-त्यग्निमुखा-नेवर्तून् प्रीणाति समिधमा । । । । । । । । । दधात्युत्तरासा-माहुतीनां प्रतिष्ठित्या अथो समिद्वत्येव जुहोति परिधीन्थ् सं मार्ष्टि पुनात्येवैनान्थ् सकृथ्सकृथ् सं मार्ष्टि पराङिव । । । । । । । । होतर्.हि यज्ञश्चतुः सं पद्यते चतुष्पादः पश्चवः पशूनेवाव रुन्धे ब्रह्मन् प्र स्थास्याम इत्याहात्र वा एतर्.हि यज्ञः श्रितो – [] **49** TS 2.6.9.1 - Padam अग्नीध इत्यंग्नि – इधे । एति । दधाति । अग्निमुखानित्यग्नि – मुखान् । एव । ऋतून् । प्रीणाति । समिधमिति सं – इधम् । एति । दधाति । उत्तरासामित्युत् – तरासाम् । आहुतीनामित्या – हुतीनाम् । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै ।

अथो इति । समिद्वतीति समित् – वति । एव । जुहोति ।

परिधीनिति परि – धीन् । समिति । मार्ष्टि । पुनाति । एव । एनान् ।

सकृथ्सकृदिति सकृत् – सकृत् । समिति । मार्ष्टि । पराङ् । इव ।

हि । एतर् हि । यज्ञः । चतुः । समिति । पद्यते । चतुष्पाद इति

चतुः – पादः । प्रावः । प्रावः । एव । अवेति । रुन्धे । ब्रह्मन् ।

प्रेति । स्थास्यामः । इति । आह् । अत्र । वै । एतर् हि । यज्ञः ।

श्रितः । 49 (50)

TS 2.6.9.2

यत्र ब्रह्मा यत्रैव यज्ञः श्रितस्ततं एवैनमा रभते यद्धस्तेन
प्रमीवेद्वेपनः स्याद्यच्छीष्णां शीर्षितमान्थ्-स्याद्-यत्
तूष्णी-मासीतासंप्रत्तो यज्ञः स्यात् प्र तिष्ठेत्येव ब्रूयाद्-वाचि वै यज्ञः
श्रितो यत्रैव यज्ञः श्रितस्ततं एवैन्थ् सं प्र यच्छित देव सवितरेतत्
ते प्रा – [] 50

TS 2.6.9.2 - Padam

यत्र । ब्रह्मा । यत्र । एव । यज्ञः । श्रितः । ततः । एव । एनम् ।
एति । रभते । यत् । हस्तेन । प्रमीवेदिति प्र – मीवेत् । वेपनः ।

स्यात् । यत् । श्रीर्णा । श्रीर्षित् मानितं शीर्षित—मान् । स्यात् । यत् । तूष्णीम् । आसीत । असंप्रत्त इत्यसं—प्रतः । यज्ञः । स्यात् । प्रेति । तिष्ठ । इति । एव । ब्रूयात् । वाचि । वै । यज्ञः । श्रितः । यत्र । एव । यज्ञः । श्रितः । ततः । एव । एनम् । सम् । प्रेति । यच्छिति । देव । स्वितः । एतत् । ते । प्रेति । 50 (50)

TS 2.6.9.3

-ऽऽहेत्याह प्रसूत्यै बृहस्पित र्ब्रह्मेत्याह स हि ब्रह्मिष्ठः स यूजं पाहि स यूज्ञपितं पाहि स मां पाहीत्याह यूज्ञाय यजमानायाऽऽत्मने तेभ्य एवाऽऽशिषमा शास्ते ऽनार्त्या आश्राव्याऽऽह देवान्. युजेति ब्रह्मवादिनो वदन्तीष्टा देवता अथ कतम एते देवा इति छन्दा र्सीति ब्रूयाद्-गायत्रीं त्रिष्टुभं - [] 51

TS 2.6.9.3 - Padam

आह् । इति । आह् । प्रसूत्या इति प्र – सूत्यै । बृहस्पतिः । ब्रह्मा । इति । आह् । सः । हि । ब्रह्मिष्ठः । सः । यज्ञम् । पाहि । सः । यज्ञप् । पाहि । सः । यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् । पाहि । सः । माम् । पाहि । इति । आह् । यज्ञाय । यजमानाय । आत्मने । तेभ्यः । एव ।

आशिषमित्या – शिषम् । एति । शास्ते । अनात्ये । आश्राव्येत्या – श्राव्य । आह । देवान् । यज । इति । ज्रह्मवादिन् इति ब्रह्म – वादिनः । वदन्ति । इष्टाः । देवताः । अथ । कतमे । एते । देवाः । इति । छन्दा $\sqrt[4]{2}$ सि । इति । ब्रूयात् । गायत्रीम् । त्रिष्टुभम् । 51 (50)

TS 2.6.9.4

जगती-मित्यथो खल्वाहुर्ब्राह्मणा वै छन्दा श्रमिति तानेव तद्-यजिति देवानां वा इष्टा देवता आसन्नथाग्निर्नोद ज्वलत् तं देवा आहुतीभि-रनूयाजेष्वन्वविन्दन्. यदनूयाजान्. यजत्यग्निमेव तथ् समिन्ध एतदुर्वे नामाऽऽसुर आसीथ् स एतर्.हि

TS 2.6.9.4 - Padam

जगतीम् । इति । अथो इति । खलु । आहुः । ब्राह्मणाः । वै । छन्दा ्सि । इति । तान् । एव । तत् । यजति । देवानाम् । वै । इष्टाः । देवताः । आसन्न् । अथ । अग्निः । न । उदिति । अज्वलत् । तम् । देवाः । आहुतीभिरित्याहुति – भिः ।

अनूयाजेष्वित्यनु – याजेषु । अन्विति । अविन्दन्न् । यत् । अनूयाजानित्यनु – याजान् । यजिति । अग्निम् । एव । तत् । समिति । इन्धे । एतदुः । वै । नाम । आसुरः । आसीत् । सः । एतर् हि । यज्ञस्य । आशिषमित्या – शिषम् । अवृङ्क । यत् । ब्रूयात् ।

एतत् । 52 (50)

TS 2.6.9.5

-दु द्यावापृथिवी भद्र-मभूदित्येतदु-मेवाऽऽसुरं यज्ञस्याऽऽशिषं
गमयेदिदं द्यावापृथिवी भद्रमभूदित्येव ब्रूयाद्-यजमानमेव
यज्ञस्याऽऽशिषं गमयत्यार्द्ध्म सूक्तवाकमुत नमोवाक—
पित्याहेदमग्रथ्समेति वावैतदाहोपश्रितो दिवः पृथिव्योरित्याह
द्यावापृथिव्योर्. हि यज्ञ उपश्रित ओमन्वती ते ऽस्मिन्. यज्ञे यजमान
द्यावापृथिवी – [] 53

TS 2.6.9.5 - Padam

उ। द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । भद्रम् । अभूत् । इति ।
॥ ॥ ॥
एतदुम् । एव । आसुरम् । यज्ञस्य । आशिषमित्या – शिषम् ।
गमयेत् । इदम् । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । भद्रम् ।

अभूत् । इति । एव । ब्रूयात् । यजमानम् । एव । यज्ञस्य । आशिषमित्या – शिषम् । गमयति । आर्द्ध्म । सूक्तवाकमिति सूक्त – वाकम् । उत । नमोवाकमितिं नमः – वाकम् । इति । आह । इदम् । अराथ्स्म । इति । वाव । एतत् । आह । उपश्रित इत्युप – श्रितः । दिवः । पृथिव्योः । इति । आह । । द्यावापृथिव्योरिति द्यावा – पृथिव्योः । हि । यज्ञः । उपश्रित इत्युप – श्रितः । ओमन्वती इत्योमन्न् – वती । ते । अस्मिन्न् । यज्ञे । यजमान । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । 53 (50) TS 2.6.9.6 स्तामित्याहाऽऽशिषमेवैतामा शास्ते यद्-ब्रूयाथ् सूपावसाना च स्वद्ध्यवसाना चेति प्रमायुको यजमानः स्याद्-यदा हि प्रमीयते ऽथेमामुपावस्यति सूपचरणा च स्वधिचरणा चेत्येव ब्रूयाद्-वरीयसीमेवास्मै गव्यूतिमा शास्ते न प्रमायुको भवति तयोराविद्यग्निरिद्धः हविरजुषतेत्याह या अयाक्ष्म - [] 54

TS 2.6.9.6 - Padam । ॥ । स्ताम् । इति । आह । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । यत् । ब्रूयात् । सूपावसानेति सु – उपावसाना । च । स्वद्ध्यवसानेति सु – अद्ध्यवसाना । च । इति । प्रमायुक इति प्र – मायुकः । यजमानः । स्यात् । यदा । हि । प्रमीयत इति प्र – मीयते । अथ । इमाम् । उपावस्यतीत्युप – अवस्यति । सूपचरणेति सु – उपचरणा । च । स्वधिचरणेति सु – अधिचरणा । च । इति । एव । ब्रूयात् । वरीयसीम् । एव । अस्मै । गव्यूतिम् । एति । शास्ते । न । प्रमायुक इति प्र – मायुकः । भवति । तयोः । आविदीत्या–विदि । अग्निः । इदम् । हविः । अजुषत । इति । आह । याः । अयाक्ष्म । 54 (50) TS 2.6.9.7 देवतास्ता अरीरधामेति वावैतदाह यन्न निर्दिशेत् प्रतिवेशं

सुवर्गं लोकं गमयत्यायुरा शास्ते सुप्रजास्त्वमा शास्त

इत्याहाऽऽशिषमेवै तामा शास्ते सजातवनस्यामा शास्त इत्याह प्राणा । वै सजाताः प्राणानेव – [] 55

TS 2.6.9.7 - Padam

देवताः । ताः । अरीरधाम । इति । वाव । एतत् । आह । यत् । न । निर्दिशेदितिं निः – दिशेत् । प्रतिवेशमिति प्रति – वेशम् । यज्ञस्य । आशीरित्या – शीः । गच्छेत् । एति । शास्ते । अयम् । यजमानः । असौ । इति । आह । निर्दिश्येति निः – दिश्य । एव । एनम् । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । गमयति । आयुः । एति । शास्ते । सुप्रजास्त्वमितिं सुप्रजाः – त्वम् । एति । शास्ते । । ॥ । इति । आह । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । सजातवनस्यामिति सजात – वनस्याम् । एति । शास्ते । इति । आह । प्राणा इति प्र – अनाः । वै । सजाता इति स – जाताः । प्राणानिति प्र - अनान् । एव । 55 (50)

TS 2.6.9.8

नान्तरेति तदग्निर्देवो देवेभ्यो वनते वयमग्नेर्मानुषा इत्याहाग्निर्देवेभ्यो वनुते वयं मनुष्येभ्य इति वावैतदाहेह गतिर्वामस्येदं च नमो

TS 2.6.9.8 - Padam

न । अन्तः । एति । तत् । अग्निः । देवः । देवेभ्यः । वनते । वयम् ।
अग्नेः । मानुषाः । इति । आह । अग्निः । देवेभ्यः । वनुते । वयम् ।
मनुष्येभ्यः । इति । वाव । एतत् । आह । इह । गितः । वामस्य ।
इदम् । च । नमः । देवेभ्यः । इति । आह । याः । च । एव ।
देवताः । यजिति । याः । च । न । ताभ्यः । एव । उभयीभ्यः ।
नमः । करोति । आत्मनः । अनात्ये ॥ 56 (46)
(श्रितः – ते प्र – त्रिष्टुभ – मेतद् – द्यावापृथिवी – या अयाक्ष्म–
प्राणानेव – षट्चत्वारिङ्शच्च)(A9)

TS 2.6.10.1

देवा वै यज्ञस्य स्वगाकर्तारं नाविन्दन् ते शंंयुं बार्.हस्पत्यमब्रुवितिमं नाविन्दन् ते शंंयुं बार्.हस्पत्यमब्रुवितिमं नाविन्दन् ते शंंयुं बार्.हस्पत्यमब्रुवितिमं नो यज्ञ७ स्वगा कुर्विति सो ऽब्रवीद्-वरं वृणै यदेवाब्राह्मणोक्तो-

यद् ब्राह्मणोक्तो ऽश्रद्दधानो यजते शंयुमेव तस्य बार्.हस्पत्यं यज्ञस्या ऽऽशीर्गच्छत्येतन्ममेत्यब्रवीत् किं मे प्रजाया – [] 57 TS 2.6.10.1 - Padam देवाः । वै । यज्ञस्य । स्वगाकर्तारमिति स्वगा – कर्तारम् । न । अविन्दन्न् । ते । शंँयुमिति शं – युम् । बार्.हस्पत्यम् । अब्रुवन्न् । इमम् । नः । यज्ञम् । स्वगेति स्व – गा । कुरु । इति । सः । अब्रवीत् । वरम् । वृणै । यत् । एव । अब्राह्मणोक्त इत्यब्राह्मण – उक्तः । अश्रद्दधान् इत्यश्रत् – द्धानः । यजातै । सा । मे । यज्ञस्य । आशीरित्या – शीः । असत् । इति । इत्यश्रत् – दधानः । यजते । शाँयुमिति शं–युम् । एव । तस्य । बार्.हस्पत्यम् । यज्ञस्य । आशीरित्या – शीः । गच्छति । एतत् । मम । इति । अब्रवीत् । किम् । मे ।

प्रजाया इति प्र – जायाः । **57 (50)**

TS 2.6.10.2 इति यो ऽपगुरातै शतेन यातयाद्-यो निहनथ् सहस्रेण यातयाद्-यो लोहितं करवद्-यावतः प्रस्कद्य पा एसून्थ् सं गृह्णात् तावतः संवथ्सरान् पितृलोकं न प्र जानादिति तस्माद्-ब्राह्मणाय नाप गुरेत न नि हन्यान्न लोहितं कुर्यादेतावता हैनसा भवति तच्छंँयो-रा वृणीमह इत्याह यज्ञमेव तथ् स्वगा करोति त – [] 58 TS 2.6.10.2 - Padam इति । यः । अपगुराता इत्यप – गुरातै । शतेन । यातयात् । यः । निहनदिति नि – हनत् । सहस्रेण । यातयात् । यः । लोहितम् । । । । । । । । । क्रिस्वत् । यावतः । प्रस्कद्येति प्र – स्कद्य । पां ्सून् । संगृह्णादिति सं – गृह्णात् । तावतः । संवथ्सरानिति सं – वथ्सरान् । पितृलोकमिति पितृ–लोकम् । न । प्रेति । जानात् । इति । तस्मात् । ब्राह्मणाय । न । अपेति । गुरेत । न । नीति । हन्यात् । न । लोहितम् । कुर्यात् । एतावता । ह । एनसा । भवति । तत् । शॅयोरिति शं-योः । एति । वृणीमहे । इति । आह । यज्ञम् । एव । तत्। स्वगेतिं स्व – गा। करोति। तत्। 58 (50)

TS 2.6.10.3 समर्द्धयति गातुं यज्ञाय गातुं यज्ञपतय इत्याहा ऽऽशिषमेवै तामा शास्ते सोमं यजित रेत एव तद्-दधाति त्वष्टारं यजित रेत एव हितं त्वष्टा रूपाणि वि करोति देवानां पत्नीर्यजित मिथुनत्वायाग्निं गृहपतिं ँयजित प्रतिष्ठित्यै जामि वा एतद्-यज्ञस्य क्रियते - [] 59 TS 2.6.10.3 - Padam शँयोरिति शं – योः । एति । वृणीमहे । इति । आह । शँयुमिति शं – युम् । एव । बार्.हस्पत्यम् । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । समिति । अर्द्धयति । गातुम् । यज्ञाय । गातुम् । यज्ञपतय इति यज्ञ-पतये । इति । आह । आशिषमित्या – शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । सोमम् । यजित । रेतः । एव । तत् । दधाति । त्वष्टारम् । यजति । रेतः । एव । हितम् । त्वष्टा । रूपाणि । वीति । करोति । देवानाम् । पत्नीः । यजति । मिथुनत्वायेति मिथुन-त्वायं । अग्निम् । गृहपतिमिति गृह – पतिम् । यजति । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । जामि । वै । एतत् । यज्ञस्य । क्रियते । 59 (50)

TS 2.6.10.4 यदाज्येन प्रयाजा इज्यन्त आज्येन पत्नीसँयाजा ऋचमन्च्य पत्नीसँयाजाना-मृचा यजत्यजामित्वायाथो मिथुनत्वाय पङ्किप्रायणो वै यज्ञः पङ्क्त्युदयनः पञ्च प्रयाजा इज्यन्ते चत्वारः पत्नीसंयाजाः । । । । । । । सिमिष्टयजुः पञ्चमं पङ्किमेवानु प्रयन्ति पङ्किमनूद्–यन्ति ॥ **60** TS 2.6.10.4 - Padam यत् । आज्येन । प्रयाजा इति प्र – याजाः । इज्यन्ते । आज्येन । प्लीसँयाजा इति प्ली – सँयाजाः । ऋचम् । । । ॥ अनूच्येत्यनु – उच्य । पत्नीसंँयाजानामिति पत्नी – संँयाजानाम् । ऋचा । यजति । अजामित्वायेत्यजामि – त्वाय । अथो इति । । । । । मिथुनत्वायेति मिथुन – त्वाय । पङ्किप्रायण इति पङ्कि – प्रायणः । वै। यज्ञः। पङ्क्त्युदयन इति पङ्कि – उदयनः। पञ्च। प्रयाजा इति प्र – याजाः । इज्यन्ते । चत्वारः । पत्नीसँयाजा इति पत्नी – संयाजाः । समिष्टयजुरिति समिष्ट – यजुः । पञ्चमम् ।

```
पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – षष्ठः प्रश्नः
```

```
पङ्किम् । एव । अन्विति । प्रयन्तीति प्र – यन्ति । पङ्किम् । अनु ।
उदिति । यन्ति ॥ 60 (33)
"
(प्रजायाः – करोति तत् – क्रियते – त्रयस्त्रिण्शच्च ) (A10)
TS 2.6.11.1
युक्ष्वा हि देवहूतमा ् अश्वा ् अग्ने रथीरिव।
नि होता पूर्व्यः सदः ॥
उत नो देव देवा ए अच्छा वोचो विदुष्टरः ।
श्रद्-विश्वा वार्या कृधि ॥
त्व ् ह यद् – यिवष्ठ्य सहसः स्नवाहृत ।
म्नतावा यज्ञियो भुवः ॥
। ।
अयमग्निः सहस्रिणो वाजस्य शतिनस्पतिः ।
मूर्द्धा कवी रयीणां ॥
तं नेमिमृभवो यथाऽऽ नमस्व सह्तिभिः।
नेदीयो यज्ञ - [ ] 61
```

```
TS 2.6.11.1 Padam
युक्ष्व । हि । देवहूतमानिति देव-हूतमान् । अश्वान् । अग्ने । रथीः ।
इव ॥ नीति । होता । पूर्व्यः । सदः ॥ उत । नः । देव । देवान् ।
अच्छ । वोचः । विदुष्टर इति विदुः – तरः ॥ श्रत् । विश्वा । वार्या ।
कृधि ॥ त्वम् । ह । यत् । यविष्ठ्य । सहसः । सूनो ।
आहुतेत्या – हुत ॥ ऋतावेत्यृत – वा । युज्ञियः । भुवः ॥ अयम् ।
। । । । । ।
अग्निः । सहस्रिणः । वाजस्य । शतिनः । पतिः ॥ मूर्द्धा । कविः ।
रयीणाम् ॥ तम् । नेमिम् । ऋभवः । यथा । एति । नमस्व ।
सहतिभिरिति सहति – भिः ॥ नेदीयः । यज्ञम् । 61 (50)
-मङ्गिरः ॥
तस्मै नून-मभिद्यवे वाचा विरूप नित्यया।
वृष्णे चोदस्व सुष्टुतिं ॥
कम् ष्विदस्य सेनया ऽग्ने-रपाकचक्षसः ।
पणिं गोषु स्तरामहे ॥
```

मा नो देवानां विशः प्रस्नातीरिवोसाः ।
कृशं न हासुरिधनयाः ॥
मा नः समस्य दूढ्यः परिद्वेषसो अप्हृतिः ।
ऊर्मिर्न नावमा वधीत् ॥
नमस्ते अग्न ओजसे गृणन्ति देव कृष्टयः ।
अमै – [] 62

TS 2.6.11.2 - Padam
अङ्गिरः ॥ तस्मै । नूनम् । अभिद्यव इत्यभि – द्यवे । वाचा ।
विरूपिति वि – रूप । नित्यया ॥ वृष्णे । चोदस्व । सुष्टुतिमि

अङ्गिरः ॥ तस्मै । नूनम् । अभिद्यंव इत्यभि – द्यवे । वाचा । । विरूपेति वि – रूप । नित्यया ॥ वृष्णे । चोदस्व । सुष्टुतिमिति सु – स्नुतिम् ॥ कम् । उ । स्वित् । अस्य । सेनया । अग्नेः । अपाकचक्षस् इत्यपाक – चक्षसः ॥ पणिम् । गोषु । स्त्रामहे ॥ मा । । । देवानाम् । विशः । प्रस्नातीरिति प्र – स्नातीः । इव । उस्राः ॥ कृशम् । न । हासुः । अघ्नियाः ॥ मा । नः । समस्य । दूढ्यः । परिद्वेषस इति परि – द्वेषसः । अ्हतिः ॥ ऊर्मिः । न । नावम् ।

```
पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – षष्ठः प्रश्नः
```

```
एति । वधीत् ॥ नमः । ते । अग्ने । ओजसे । गृणन्ति । देव ।
न् ॥
कृष्टयः ॥ अमैः । 62 (50)
TS 2.6.11.3
-रमित्र-मर्दय ॥
कुविथ् सु नो गविष्टये उग्ने सँवेषिषो रियं।
उरुकृदुरु ण स्कृधि ॥
मा नो अस्मिन् महाधने परा वर्ग्भारभृद्-यथा।
सुँवर्ग्ण् सण् रियं जय ॥
अन्यमस्मद्भिया इयमग्ने सिषकु दुच्छुना ।
वर्द्धा नो अमवच्छवः॥
।
यस्याजुषन् नमस्विनः शमीमदुर्मखस्य वा ।
तं घेदग्निर्वधा ऽवति ॥
.
परस्या अधि - [ ] 63
TS 2.6.11.3 - Padam
अमित्रम् । अर्दय ॥ कुवित् । स्विति । नः । गविष्टय इति गो–इष्टये ।
॥ । । । । । । । । । ।
अग्ने । साँवेषिष इति सां – वेषिषः । रयिम् ॥ उरुकृदित्युरु–कृत् ।
```

उरु । नः ॥ कृधि । मा । नः । अस्मिन्न् । महाधन इति महा-धने । परेति । वर्क् । भारभृदिति भार – भृत् । यथा ॥ संवर्गमिति सं – वर्गम् । समिति । रियम् । जय ॥ अन्यम् । अस्मत् । भियै । इयम् । अग्ने । सिषक्तु । दुच्छुना ॥ वर्द्ध । नः । । । । । । । । । । । अमवदित्यम–वत् । शवः ॥ यस्य । अजुषत् । नमस्विनः । शमीम् । अदुर्मखस्येत्यदुः-मखस्य । वा ॥ तम् । घ । इत् । अग्निः । वृधा । । अवति ॥ परस्याः । अधीति । **63 (50)** TS 2.6.11.4 सँवतो ऽवराज् अभ्या तर । यत्राहमस्मि ता ् अव ॥ विद्या हि ते पुरा वयमग्ने पितुर्यथा ऽवसः। अधा ते सुम्नमीमहे ॥ य उग्र इव शर्यहा तिग्मशृङ्गो न वर्सगः। अग्ने पुरो हरोजिथ ॥ सखायः सं वः सम्यञ्चमिष् स्तोमं चाग्नये।

वर्.षिष्ठाय क्षितीनामूर्जी नप्त्रे सहस्वते ॥ स एसमिद्-युवसे वृषन्न () -ग्ने विश्वान्यर्य आ। इड-स्पदे स-मिद्ध्यसे स नो वसून्या भर ॥ प्रजापते स वेद सोमापूषणे मौ देवौ ॥ 64 TS 2.6.11.4 - Padam अस्मि । तान् । अव ॥ विद्म । हि । ते । पुरा । वयम् । अग्ने । णितुः । यथा । अवसः ॥ अध । ते । सुम्नम् । ईमहे ॥ यः । उग्रः । इव । शर्यहेति शर्य – हा । तिग्मशृङ्ग इति तिग्म – शृङ्गः । न । वर्सगः ॥ अग्ने । पुरः । रुरोजिथ ॥ सखायः । समिति । वः । ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ सम्यञ्चम् । इषम् । स्तोमम् । च । अग्नये ॥ वर्.षिष्ठाय । क्षितीनाम् । ऊर्जः । नप्त्रे । सहस्वते ॥ सङ्समिति सं–सम् । इत् । युवसे । वृषत्र् () । अग्ने । विश्वानि । अर्यः । आ ॥ इडः । पदे । समिति । इद्ध्यसे । सः । नः । वसूनि । एति । भर ॥

```
प्रजापत इति प्रजा – पते । सः । वेद ।
सोमापूषणेति सोमा – पूषणा । इमौ । देवौ ॥ 64 (69)
(यज्ञ – ममैं – रिधं – वृष – न्नेकान्नविर््गतिश्च ) (A11)
TS 2.6.12.1
उशन्तस्त्वा हवामह उशन्तः स–मिधीमहि ।
उश्तरुशत आ वह पितृन्. हिवषे अत्तवे ॥
त्व एं सोम प्रचिकितो मनीषा त्व ए रजिष्ठमनु नेषि पन्थां।
तव प्रणीती पितरो न इन्दो देवेषु रत्न-मभजन्त धीराः ॥
त्वया हि नः पितरः सोम पूर्वे कर्माणि चक्रुः पवमान धीराः ।
वन्वन्नवातः परिधी ए रपोर्णु वीरेभिरश्चैर्मघवा भवा – [ ] 65
TS 2.6.12.1 - Padam
उशन्तः । त्वा । हवामहे । उशन्तः । समिति । इधीमहि ॥ उशन्न् ।
उशतः । एति । वह । पितृन् । हिवषे । अत्तवे ॥ त्वम् । सोम ।
प्रचिकित इति प्र – चिकितः । मनीषा । त्वम् । रजिष्ठम् । अन्विति ।
नेषि । पन्थाम् ॥ तव । प्रणीतीति प्र – नीती । पितरः । नः ।
इन्दो इति । देवेषु । रत्नम् । अभजन्त । धीराः ॥ त्वया । हि । नः ।
```

पितरः । सोम । पूर्वे । कर्माणि । चकुः । पवमान । धीराः ॥
वन्वत्र । अवातः । परिधीनिति परि – धीन् । अपेति । ऊर्णु ।
वीरेभिः । अश्वैः । मुघवेति मुघ – वा । भव । 65 (50)

TS 2.6.12.2

नः॥

त्वण् सोम पितृभिः संविदानो उनु द्यावापृथिवी आ ततन्थ।
तस्मै त इन्दो हिवषा विधेम वय स्याम पतयो रयीणां॥
अग्निष्वात्ताः पितर एह गच्छत सदःसदः सदत सुप्रणीतयः।
अत्ता ह्वी ्षि प्रयतानि बर्.हिष्यथा रियण् सर्ववीरं दधातन॥
बर्.हिषदः पितर ऊत्यर्वागिमा वो ह्व्या चकृमा जुषद्ध्वं।
त आ गतावसा शन्तमेनाथास्मभ्य ् – [] 66

TS 2.6.12.2 - Padam

नः ॥ त्वम् । सोम । पितृभिरिति पितृ – भिः । स्ंविदान इति । सं – विदानः । अन्विति । द्यावापृथिवी इति द्यावा-पृथिवी । एति । ततन्थ ॥ तस्मै । ते । इन्दो इति । हविषा । विधेम । वयम् । स्याम । पतयः । रयीणाम् ॥ अग्निष्वात्ता इत्यग्नि – स्वात्ताः । पितरः । एति ।

इह । गच्छत । सदः सद इति सदः – सदः । सदत । सुप्रणीतय इति सु – प्रणीतयः ॥ अत्त । हवी ्षि । प्रयतानीति प्र – यतानि । बर्.हिषि । अथ । रियम् । सर्ववीरिमिति सर्व – वीरम् । दधातन ॥ बर्.हिषद इति बर्.हि – सदः । पितरः । ऊती । अर्वाक् । इमा । वः । हव्या । चकुम । जुषद्ध्वम् ॥ ते । एति । गत । अवसा । शन्तमेनेति शं – तमेन । अथ । अस्मभ्यमित्यस्म – भ्यम् । **६६ (५०)** TS 2.6.12.3 शं ँयो-ररपो दधात ॥ आ ऽहं पितृन्थ् सुविदत्राण् अविध्सि नपातं च विक्रमणं च विष्णोः। बर्.हिषदो ये स्वधया सुतस्य भजन्त पित्वस्त इहाऽऽ गमिष्ठाः ॥ उपहूताः पितरः सोम्यासो बर्.हिष्येषु निधिषु प्रियेषु । त आ गमन्तु त इह श्रुवन्त्वधि ब्रुवन्तु ते अवन्त्वस्मान् ॥ उदीरता-मवर उत् परास उन्मद्ध्यमाः पितरः सोम्यासः । असुं - [] 67

TS 2.6.12.3 - Padam

राम् । योः । अरपः । दधात ॥ एति । अहम् । पितृन् । सुविदत्रानिति स् – विदन्नान् । अविथ्सि । नपातम् । च । विक्रमणमिति वि – क्रमणम् । च । विष्णोः ॥ बर्.हिषद इति बर्.हि – सदः । ये। स्वधयेति स्व – धया। सुतस्य। भजन्त। पित्वः। ते। इह। आगमिष्ठा इत्या – गमिष्ठाः ॥ उपहूता इत्युप – हूताः । पितरः । सोम्यासः । बर्.हिष्येषु । निधिष्विति नि-धिषु । प्रियेषु ॥ ते । एति । गमन्तु । ते । इह । श्रुवन्तु । अधीति । ब्रुवन्तु । ते । अवन्तु । अस्मान् ॥ उदिति । ईरताम् । अवरे । उदिति । परासः । उदिति । मद्ध्यमाः । पितरः । सोम्यासः ॥ असुम् । 67 (50) TS 2.6.12.4

य ईयु-रवृका ऋतज्ञास्ते नो ऽवन्तु पितरो हवेषु ॥
इदं पितृभ्यो नमो अस्त्वद्य ये पूर्वासो य उपरास ईयुः ।
ये पार्थिवे रजस्याऽऽ निषता ये वा नून् सुवृजनासु विक्षु ॥
अधा यथा नः पितरः परासः प्रतासो अग्न ऋत-माशुषाणाः ।

शुचीदयन् दीधिति-मुक्थशासः क्षामा भिन्दन्तो अरुणीरपं व्रत्न् ॥ । यदग्ने - [] 68

TS 2.6.12.4 - Padam

ये । ईयुः । अवृकाः । ऋतज्ञा इत्यृत – ज्ञाः । ते । नः । अवन्तु ।

पितरः । हवेषु ॥ इदम् । पितृभ्य इति पितृ – भ्यः । नमः ।

अस्तु । अद्य । ये । पूर्वासः । ये । उपरासः । ईयुः ॥ ये । पार्थिवे ।

रजिस । एति । निषता इति नि – स्ताः । ये । वा । नूनम् ।

स्वृजनास्विति सु-वृजनासु । विक्षु ॥ अध । यथा । नः । पितरः ।

परासः । प्रत्नासः । अग्ने । ऋतम् । आशुषाणाः ॥ शुचि । इत् ।

अयन्न् । दीधितिम् । उक्थशास् इत्युक्थ – शासः । क्षाम ।

भिन्दन्तः । अरुणीः । अपेति । वृन्न् ॥ यत् । अग्ने । 68 (50)

TS 2.6.12.5

कव्यवाहन पितृन्. यक्ष्यृतावृधः ।

प्र च हव्यानि वक्ष्यसि देवेभ्यश्च पितृभ्य आ ॥

त्वमग्न ईडितो जातवेदो ऽवाइढव्यानि सुरभीणि कृत्वा ।

प्रादाः पितृभ्यः स्वध्या ते अक्षन्निद्धि त्वं देव प्रयता हवी ्षि ॥

मातली क्व्यैर्यमो अङ्गिरोभि बृहस्पतिर्. ऋक्वभि र्वावृधानः । या श्र देवा वावृधुर्ये च देवान्थ् स्वाहा उन्ये स्वधया उन्ये मदन्ति ॥ 69

TS 2.6.12.5 - Padam

कव्यवाहनेति कव्य – वाहन । पितृन् । यक्षि । ऋतावृध इत्यृत – वृधः ॥ प्रेति । च । हव्यानि । वक्ष्यसि । देवेभ्यः । च । पितृभ्य इति पितृ – भ्यः । आ ॥ त्वम् । अग्ने । ईडितः । जातवेद । । । । इति जात – वेदः । अवाट् । हव्यानि । सुरभीणि । कृत्वा ॥ प्रेति । अदाः । पितृभ्य इति पितृ – भ्यः । स्वधयेति स्व – धया । ते । अक्षन्न् । अब्हि । त्वम् । देव । प्रयतेति प्र – यता । हवी ्षि ॥ मातली । कव्यैः । यमः । अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः – भिः । बृहस्पतिः । ऋक्वभिरित्यृक्व-भिः । वावृधानः ॥ यान् । च । देवाः । वावृधुः । ये । च । देवान् । स्वाहा । अन्ये । स्वधयेति स्व–धया । अन्ये । मदन्ति ॥ 69 (50)

```
TS 2.6.12.6
इमं यम प्रस्तर-मा हि सीदाङ्गिरोभिः पितृभिः संविदानः।
आ त्वा मन्त्राः कविशस्ता वहन्त्वेना राजन्. हविषा मादयस्व ॥
अङ्गिरोभिरा गहि यज्ञियेभिर्यम वैरूपै-रिह मादयस्व।
विवस्वन्त एं हुवे यः पिता ते ऽस्मिन्. यज्ञे बर्.हिष्याऽऽ निषद्यं ॥
अङ्गिरसो नः पितरो नवग्वा अथर्वाणो भृगवः सोम्यासः ।
तेषां वयप् स्मतौ यज्ञियानामिप भद्रे सौमनसे () स्याम ॥ 70
TS 2.6.12.6 - Padam
इमम् । यम । प्रस्तरमिति प्र – स्तरम् । एति । हि । सीदं ।
अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः – भिः । पितृभिरितिं पितृ – भिः ।
संविदान इति सं – विदानः ॥ एति । त्वा । मन्त्राः ।
कविशस्ता इति कवि – शस्ताः । वहन्तु । एना । राजन्न् । हविषा ।
मादयस्व ॥ अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः – भिः । एति । गहि । यज्ञियेभिः ।
यम । वैरूपैः । इह । मादयस्व ॥ विवस्वन्तम् । हुवे । यः । पिता ।
ते । अस्मिन्न् । यज्ञे । बर्.हिषि । एति । निषद्येति नि – सद्य ॥
अङ्गिरसः । नः । पितरः । नवग्वाः । अथर्वाणः । भृगवः ।
```

सोम्यासः ॥ तेषाम् । वयम् । सुमताविति सु – मतौ । यज्ञियानाम् ।
अपीति । भद्रे । सौमनसे () । स्याम ॥ 70 (51)

(भवा – स्मभ्य – मसुं – यदग्ने – मदन्ति – सौमनस –
एकं च) (A12)

 Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – ब्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – ब्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – ब्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – ब्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – ब्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – ब्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – ब्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – ब्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – ब्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – ब्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – ब्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – ब्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – ब्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – ब्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – व्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पयं – व्रह्मवादिनो

 (सिमिध – श्रक्षुषी – श्रक्षुषी – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पर्ध – प्रजापितराज्यं – देवस्य स्पर्ध – प्रजापितराज्यं – प्रजापितरा

First and Last Padam of Sixth Prasnam of Kandam 2 :
(समिधः – सौमनसे स्याम)

 Kanda Korvai with starting Padams of Six Prasnas of Kandam 2 :

 (वायव्यं – प्रजापति – रादित्येभ्यो – देवा – विश्वरूपः –

 समिधः – षट्)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठे द्वितीयकाण्डे षष्टः प्रश्नः समाप्तः ॥ ॥ इति द्वीतीयं काण्डं ॥ Summary breakup of Padam - in Kaandam 2, Prasnam 6

Particulars		Example (in Pada PaaTam)	No. of Padams as per Pada PaaTam
सामान्य पदानि	Ord	इषे । त्वा । ऊर्जे ।	2609
उपसर्ग पदानि	PRE	एति = (आ+इति) । उपेति = (उप+इति) । प्रेति = (प्र+इति) ।	249
वेष्टन पदानि	PS	उपायवः = उपायव इत्युप - आयवः । बाहुभ्याम् = बाहुभ्यामिति बाहु - भ्याम्) ।	538
प्रग्रह पदानि	PG	ते = (ते इति) । त्वे = (त्वे इति) । चक्षुषी = (चक्षुषी इति) । विष्णो = विष्णो इति ।	23
प्रग्रह वेष्टन पदानि	PGS	अधिषवणे = अधिषवणे इत्यधि - सवने । इन्द्राग्नी = इन्द्राग्नी इतीन्द्र - अग्नी	14
		Total Padams	3433

Summary breakup of Padam - in Kaandam 2.1 to 2.6

<u> </u>	breakup or	· add		aariuai	,	<u> </u>			
			Prasna m No.2.1	Prasna m No.2.2	Prasna m No.2.3	Prasna m No.2.4	Prasna m No.2.5	Prasna m No.2.6	Prasna m No.2.1 to2.6
Particula rs		Example (in Pada PaaTam)	No. of Padam s as per Pada PaaTa m						
सामान्य पदानि	Or d	इषे । त्वा । ऊर्जे ।	2493	2524	2320	1924	2753	2609	14623
उपसर्ग पदानि	PR E	एति = (आ+इति) । उपेति = (उप+इति) । प्रेति = (प्र+इति) ।	279	283	216	178	270	249	1475
वेष्टन पदानि	PS	उपायवः = उपायव इत्युप - आयवः । बाहुभ्याम् = बाहुभ्यामिति बाहु - भ्याम्) ।	498	681	402	295	601	538	3015
प्रग्रह पदानि	PG	ते = (ते इति) । त्वे = (त्वे इति) । चक्षुषी = (चक्षुषी इति) । विष्णो = विष्णो इति ।	5	22	12	7	32	23	101
प्रग्रह वेष्टन पदानि	PG S	अधिषवणे = अधिषवणे इत्यधि - सवने । 'इन्द्राग्नी = इन्द्राग्नी इतीन्द्र - अग्नी	3	16	15	2	9	14	59
		TOTAL	3278	3526	2965	2406	3665	3433	19273

Details of Panchati and Padam for Kandam 2, Prasanam 6 (TS 2.6)

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	7	335
Anuvakam 2	6	302
Anuvakam 3	6	282
Anuvakam 4	4	183
Anuvakam 5	6	317
Anuvakam 6	6	287
Anuvakam 7	6	284
Anuvakam 8	7	344
Anuvakam 9	8	396
Anuvakam 10	4	183
Anuvakam 11	4	219
Anuvakam 12	6	301
Total →	70	3433

Notes:

- Please refer to the book "TS Kandam 1" and "TS 1.1 pada paadam with Vaakyam" for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in